



การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางขุนเทียน

A Study of Solid Waste Management Practices of
Bang Khun Thian District Offices

นางรัชกร วัฒนพันธ์

Mrs. Ratchakorn Watthanapun

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2563

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม)



ใบรับรองสารนิพนธ์
บัณฑิตศึกษาด้วย มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต

รัฐประศาสนศาสตร์
(สาขาวิชา)

รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต
(หลักสูตร)

เรื่อง (ภาษาไทย)
(ภาษาอังกฤษ)

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางขุนเทียน
A Study of Solid Waste Management Practices of
Bang Khun Thian District Offices

นามผู้วิจัย (ภาษาไทย)
(ภาษาอังกฤษ)

นางรัชกร วัฒนาพันธ์
Mrs. Ratchakorn Watthanapun

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.สุเมธ แสงนิมนต์วงศ์)

เมื่อวันที่ ๒๐ เดือน ก.ค. พ.ศ. ๖๓

คณะกรรมการด้านวิชาการ

(ผศ.ดร.เมสินหาร เมทาวิชิต)
ปฏิบัตินี้เป็นเอกสารของคณะกรรมการด้านวิชาการ สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

เมื่อวันที่ ๒๔ เดือน ก.ค. พ.ศ. ๖๓

ลิตเติลทีเชอร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูรพาทีชน
โดย : นางรัชการ วัฒนาพันธ์
ชื่อปริญญา : วิศวะศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเอก : วิศวะศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา:

(คร.สุเมธ แสงนิมิต)
24 ก.ค. 63

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขต
บางบูรพาทีชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขต
บางบูรพาทีชน 2) ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ
ขยะมูลฝอยภายในพื้นที่ งานศึกษาชิ้นนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบ
กึ่งโครงสร้าง และคำถามแบบปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เขต
บางบูรพาทีชน โดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความ
สะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางบูรพาทีชน จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลด้านการ
เก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่ กลุ่มที่ 2 ประธานชุมชนพื้นที่ จำนวน 4 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มพื้นที่
ของเขตที่มีจำนวน 2 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีลักษณะของพื้นที่ต่างกัน เช่น แห่งแรกแรมคำ
ซึ่งมีลักษณะพื้นที่กึ่งเศรษฐกิจ เป็นที่ตั้งของบริษัท ห้างสรรพสินค้า และโรงพยาบาลขนาดใหญ่
เนื่องจากตั้งอยู่ติดกับถนนพะริวนที่ 2 สำหรับแห่งท่าข้าม ซึ่งเป็นพื้นที่กึ่งชนบทมีเขตติดต่อกับ
จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะของพื้นเป็นหมู่บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม ร้านจำหน่ายอาหาร
ทະเดือนນบทางบูรพาทีชน-ชาบทะเล เป็นพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพการประมง

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูรพาทีชนดำเนินการ
ตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตบางบูรพาทีชน ซึ่งนำร่องแนวทางมาจากแผนปฏิบัติ
ราชการกรุงเทพมหานครประจำปีงบประมาณ และแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี
(พ.ศ. 2556 – 2575) โดยการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การลดและการคัดแยก
ขยะมูลฝอย โดยเป็นการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อร่วงค์ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้
ภาคประชาชนลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด 2) การรวบรวมและขนส่ง เป็นการบริหาร
จัดการเส้นทางการจัดเก็บขยะให้ครอบคลุมทั่ว พื้นที่ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

(Geographic Information System : GIS) มหาวิเคราะห์กำหนดเส้นทาง ไปพร้อมกับการลงพื้นที่ กำกับควบคุม ดูแล การจัดเก็บข้อมูลฝอยของเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลฝอย โดยเน้นให้ประชาชนได้รับ บริการที่ดีสุด ต้องบริหารจัดการไม่ให้มีปัญหาทึ้งในเรื่องของความสกปรก กลิ่นเหม็น ขยะตกค้าง และการกีดขวางการจราจร 3) การกำจัดข้อมูลฝอย เป็นการดำเนินการส่งมูลฝอยภายในพื้นที่ ไปยังสถานีขันถ่ายมูลฝอยหนองแวง เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำจัดของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยใช้ข้อคำถามแบบ ปลายเปิดพบว่าพฤติกรรมของประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักรู้และรับทราบถึงประโยชน์ของการ คัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดซึ่งนอกจากเพิ่มรายได้จากการขายยะรีไชเคิล ยังเป็นการช่วยลด ปริมาณยะ และงบประมาณกรุงเทพมหานครที่ต้องใช้ไปกับเรื่องกำจัดข้อมูลฝอยได้มากขึ้น ซึ่งสามารถนำงบประมาณมาใช้พัฒนาพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น เพราะเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางบุนเทียน จัดโครงการ / กิจกรรม ลงพื้นที่ให้คำแนะนำเรื่องการจัดพื้นที่ส่วนกลางเพื่อเป็นสุนีย์รวมการ คัดแยกประเภทยะและนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ แต่ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้สำนักงาน เขตบางบุนเทียนดำเนินการ คือ กระบวนการขั้นตอนการจัดเก็บขยะแบบแยกประเภทอย่างชัดเจน และการจัดภาชนะรองรับมูลฝอยให้เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ การศึกษาลึกกระบวนการสร้างความรับรู้ของ ประชาชนในขั้นตอนการคัดแยกประเภทมูลฝอยจากการจัดเก็บขยะอย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐ เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่ประชาชนขาดความร่วมมือในการคัดแยกประเภทมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของการแยกประเภทยะในขั้นตอนการจัดเก็บขยะมูลฝอยของ หน่วยงาน

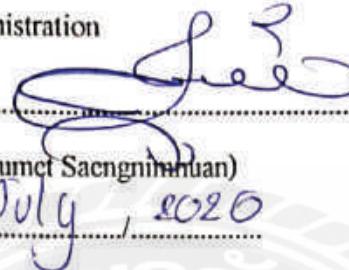
ABSTRACT

Title : A Study of Solid Waste Management Practices of
Bang Khun Thian District Offices

By : Mrs. Ratchakorn Watthanapun

Degree : Master of Public Administration

Major : Public Administration

Advisor : 

(Dr. Sumet Saengnimitr)

11, July, 2020

This research focused on the guidelines for waste management of Bang Khun Thian District Office and aimed to: 1) study the waste management of Bang Khun Thian District Office; 2) study the problems and obstacles and propose suggestions for solving problems related to solid waste management in the area. This study was qualitative research and used a semi-structured interview with open-ended questions as a tool for collecting data from the sample groups in Bang Khun Thian District. The sample was divided into two groups: 1) two cleaning staff and park personnel of Bang Khun Thian District Office, who were responsible for overseeing the collection of solid waste in the area, 2) four chairman of the sub-district communities, selected by various characteristics of the districts, each with unique area characteristics, such as Samae Dam sub-district, which has semi-commercial areas with companies such as shopping mall and large hospitals since the sub-district is located close to Rama2 Road. The second was Tha Kham sub-district, which is a semi-rural area that borders Samut Sakhon Province. The district consists of housing estates, industrial factories, seafood businesses along Bang Khun Thian-Chai Talay Road, which contains agricultural activities as well as numerous fisher.

The results of the research showed that the solid waste management of Bang Khun Thian District Office operates in line with the government action plan of the office, which follows the framework of the guidelines of the Bangkok Metropolitan Government's annual action plan and the 20-year Bangkok Civil Service Action Plan (2013 - 2032). The operations were divided into three components: 1) reduce and segregate waste by organizing various projects or activities to

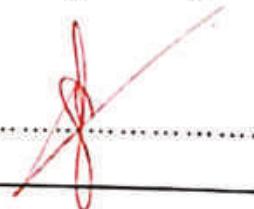
influence the action of the public in reducing the amount of waste; 2) collection and transportation to manage the garbage collection path, to cover the entire area using the Geographic Information (GIS) to analyze, set the routes through the area to control the waste collection workers by focusing on providing the best service possible, avoiding situations problems with dirt, odors, residual waste, and traffic barriers; 3) solid waste disposal are the transportation of waste within the area to the waste transfer station in Nong Khaem solid waste transfer station for import into the Bangkok waste disposal process.

This research found that the majority of people had awareness and acknowledge the benefits of separating waste, aside from increased income from selling recyclable waste that supports the reduction of waste and the budget could help to increase the development of the area project and set up a site to provide advice regarding central area management as a center for waste sorting and recycling. Considering the problem that the people voiced were designated processes of collecting and sorting waste as well as providing proper containers suitable for solid waste suitable and large enough for waste in each area.

Suggestions for future research included a further study of the process of generating public awareness of the process of separating solid waste from the government concrete storage as well as the lack of cooperation of people in sorting waste from the source as a result of unclear waste classification in the department's collection.

Keywords: solid waste management, solid waste, Bang Khun Thian District

Approved by

A red ink signature is written over a horizontal dotted line within a rectangular box. The signature is a stylized, handwritten mark.A black ink signature is written below the red ink signature, extending from the bottom right corner of the box towards the bottom right edge of the page.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.สุเมธ แสงนิมนาล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ พศ.ดร.เมธินทร์ เมชาวิญญา ปฏิบัติหน้าที่แทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวรรณประศาสนศาสตร์ พร้อมทั้งคณาจารย์ จาก รปม. ทุกท่าน ที่ได้กรุณา ให้กำปรึกษา แนะนำข้อคิด องค์ความรู้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็น อย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางขุนเทียน ประธานชุมชนห้องพ่อข่าว ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ ชุมชนสายสัมพันธ์ และชุมชนนายเจียก ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะ ข้อแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายวิษณุ จันทร์ส่ง ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ ฝ่ายเทศกิจ สำนักงานเขตบางขุนเทียน ครอบครัวของข้าพเจ้า ผู้บังคับบัญชา เพื่อんじゃない และเพื่อนนักศึกษา หลักสูตรรร‰ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม ที่สนับสนุนเวลา ข้อคิดเห็น ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจผลักดันให้การทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดี

นางรัชกร วัฒนพันธ์

มิถุนายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 นิยามศัพท์.....	5
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขยะมูลฝอย.....	6
2.2 เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย.....	16
2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย.....	21
2.4 การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม.....	39
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
2.6 ครอบแนวคิดการวิจัย.....	53
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	54
3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	55
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทสรุปภาษาไทย.....	57
ของสำนักงานเขตบางบุญเรือง.....	57

	หน้า
4.1 กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน.....	57
4.2 กลุ่มตัวอย่าง ประธานชุมชนพื้นที่เขตบางขุนเทียน.....	61
4.3 สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง.....	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	71
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	72
5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	73
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	78
แบบสัมภาษณ์.....	79
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	84

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาของมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญที่สืบเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวของพื้นที่ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค ที่ต้องทำให้เกิดความสะอาด กล่องตัว และรวดเร็ว จึงมีของเหลือใช้ที่ถูกทิ้งเป็นขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ถ้าหากถูกปล่อยลงทะเลไม่ด้านการแยกประเภทก่อนทิ้งเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสมนอกจากก่อให้เกิดความสกปรกเป็นแหล่งพาหนะนำโรค หากความเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้ทัศนียภาพไม่สวยงามแล้ว ยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผลกระทบทางอากาศ ผลกระทบน้ำ ในอนาคต ทั้งนี้รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาของมูลฝอย จึงมีการกำหนดกรอบและแผนการบริหารจัดการของมูลฝอยไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 14 มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลบริการสาธารณสุขและกิจกรรมสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหมวดที่ 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 ข. ด้านอื่น ๆ (3) กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศโดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ และกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) กรอบแนวทางที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเดินทาง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากกรอบแนวทางดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการของมูลฝอยของประเทศไทย (พ.ศ. 2559-2564) โดยมีกรอบแนวทางคิดหลัก คือ มุ่งเน้นการลดการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ การใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3Rs การกำจัดของมูลฝอยแบบศูนย์รวม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society)

กรุงเทพมหานคร มีบทบาทและความสำคัญในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล บริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 และมีแผนพัฒนา

กรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 - 2575) กับแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติราชการของข้าราชการกรุงเทพมหานครให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามตัวชี้วัด ผลสำเร็จ

การแก้ไขปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น กรุงเทพมหานครกำหนดเป้าหมายการลดปริมาณขยะในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2575 ภายใต้วัสดุทัศน์ “มุ่งเน้นจัดการขยะที่เหลือกำเนิดโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตามแนวคิดของเสียงเหลือศูนย์ (Zero Waste Management) โดยการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และทำให้มูลฝอยเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือ (Residue) ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เป้าหมายการลดปริมาณขยะในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2575

ลำดับ	แผนงาน	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1.	แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2548-2551	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลดลงจากปีฐาน 2547	ร้อยละ 10 ต่อปี
2.	แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2552-2555	อัตราการเกิดขยะต่อกันจาก 0.98 กิโลกรัมต่อกันต่อวันในปี 2551	0.75 กิโลกรัมต่อกันต่อวันในปี 2555
3.	แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี พ.ศ. 2556-2575	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลดลงจากปริมาณขยะปี 2556	ร้อยละ 20 ในปี 2575 ร้อยละ 15 ในปี 2570 ร้อยละ 10 ในปี 2565 ร้อยละ 5 ในปี 2560
4.	แผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2558-2562	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลดลงจากปริมาณขยะปี 2556	ร้อยละ 7 ในปี 2562 ร้อยละ 6 ในปี 2561 ร้อยละ 5 ในปี 2560 ร้อยละ 4 ในปี 2559 ร้อยละ 3 ในปี 2558

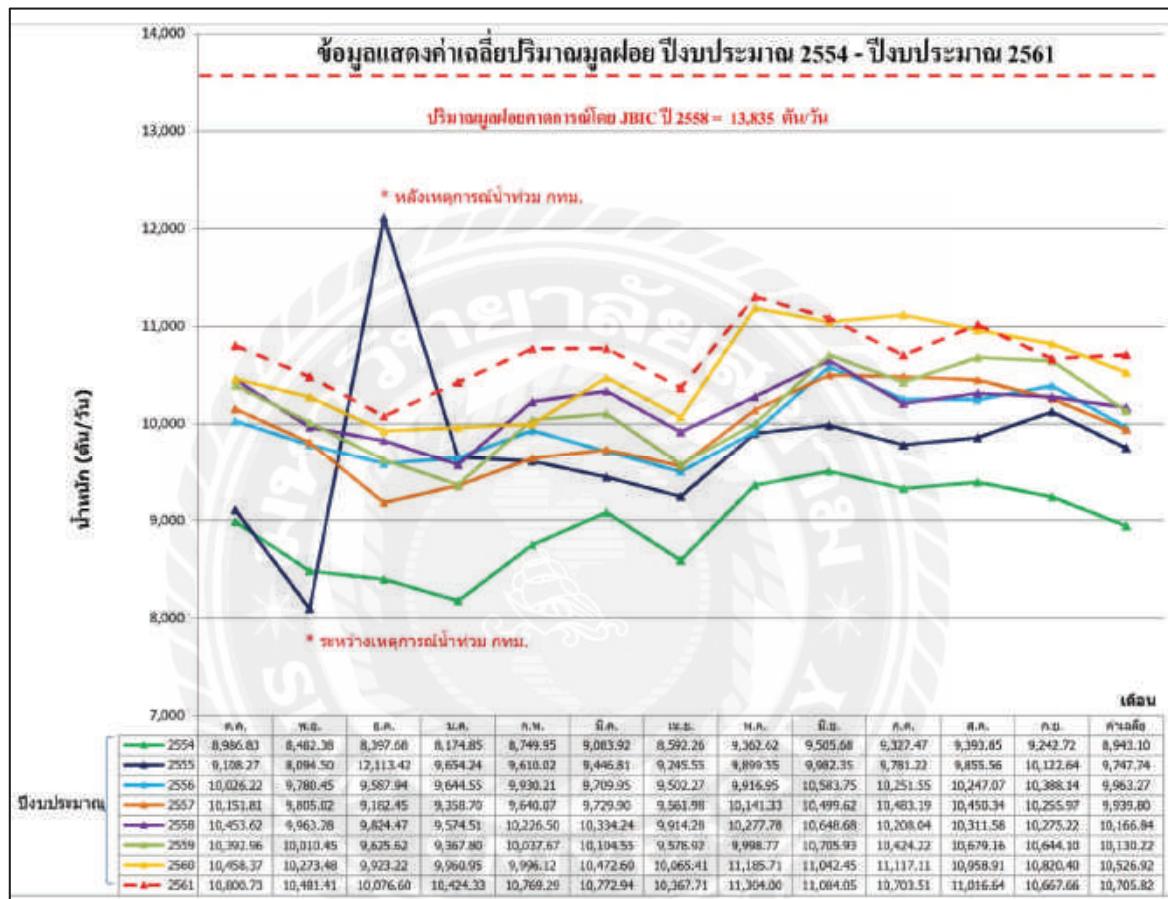
ที่มา : แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2563 สำนักสิ่งแวดล้อม, 2563

จากตารางแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2575 เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กรุงเทพมหานครแบ่งการกิจด้านการจัดการมูลฝอยเป็น 2 การกิจหลัก คือ 1) การกิจการกำจัดมูลฝอย ควบคุมการลดปริมาณขยะให้เป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร สนับสนุนการดำเนินงานรณรงค์ส่งเสริมลดปริมาณขยะในภาพรวม อุย្ញ์ในความรับผิดชอบ ของสำนักสิ่งแวดล้อม และ 2) การกิจการให้บริการเก็บขนมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจาก

ผู้ใช้บริการ และการรณรงค์ส่งเสริมการลดปริมาณขยะในฐานะเจ้าของพื้นที่ อยู่ในความรับผิดชอบของ
สำนักงานเขต จำนวน 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร

สำนักสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการรวบรวมปริมาณมูลฝอยในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2561 ซึ่งมีรายละเอียดตามแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝน ปีงบประมาณ 2554 – ปีงบประมาณ 2561



ที่มา : สำนักสิ่งแวดล้อม, 2562

จากแผนภูมิข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนอย่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่ากรุงเทพมหานคร มีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปริมาณน้ำฝนอย่างเฉลี่ย 8,943.10 ตันต่อเดือน เมื่อปี พ.ศ. 2554 แต่ในปี พ.ศ. 2561 ปริมาณน้ำฝนอย่างเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 10,705.82 ตันต่อเดือน ทำให้กรุงเทพมหานครต้องใช้เงินงบประมาณในจัดเก็บและทำลายขยะน้ำฝนอย่างเป็นจำนวนมาก มากต่อปีทั้งนี้หากไม่มีการบริหารจัดการขยะน้ำฝนให้ลดลงจะส่งผลต่อการหาพื้นที่ฟังก์ชันทำลายได้ยากขึ้น ซึ่งในความเป็นจริงการส่งเสริมสร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง คือ ผู้ผลิตของกลางทาง คือ กระบวนการจัดเก็บ ที่สนับสนุนต่อการคัดแยกน้ำฝนของประชาชน และปลายทาง คือ กระบวนการกำจัด จึงจัดได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการสนับสนุน

จากทุกภาคส่วน เพราะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญที่สะท้อนถึงสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม สุขลักษณะ ความเป็นอยู่ ที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพร่างกายที่ดี

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบุนเทียน ซึ่งเป็น 1 ใน 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร จัดอยู่ในกลุ่มเขตกรุงธนใต้ มีขนาดพื้นที่ 120.687 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 2 แขวง คือ แขวงท่าข้าม กับ แขวงแสมดำ สภาพพื้นที่เป็นกึ่งชานเมืองและชนบท มีพื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นเขตเดียวที่มีพื้นที่ติดกับทะเลด้านฝั่งอ่าวไทย ซึ่งมีแนวชายฝั่งยาวประมาณ 4.7 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ร้อยละ 62 พาณิชกรรม ร้อยละ 11 และรับจ้าง ร้อยละ 27 มีชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 52 ชุมชน ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 111,452.97 ตันต่อปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 120,056.87 ตันต่อปี และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีปริมาณ มูลฝอย มีจำนวน 122,518.45 ตันต่อปี (ที่มา : แผนปฏิบัติราชการเขตบางบุนเทียน : 2562)

จากสภาพปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นทุกปีผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอย และสถานการณ์ต่าง ๆ สิ่งที่จะส่งผลกระทบ รวมถึงวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ที่มีประสิทธิภาพ โดยเลือกศึกษาการจัดการในพื้นที่เขตบางบุนเทียน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็น พื้นที่ที่มีความหลากหลายของชุมชนทั้งในด้านของอาชีพ วิถีชีวิต และลักษณะทางกายภาพ ผลงาน การวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้แก้ไขปัญหาระดับชุมชน ได้อย่างเหมาะสมและ มีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ ขยะมูลฝอยภายในพื้นที่เขตบางบุนเทียน

1.3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการขยะมูล ฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของ สำนักงานเขตบางบุนเทียน และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ภายในพื้นที่เขตบางบุนเทียน

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยกำหนดประชากรในการทำวิจัย จำนวน 6 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ข้าราชการสำนักงานเขตบางบูนเทียนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบูนเทียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางบูนเทียน จำนวน 2 คน

2) ประชาชนชุมชนเขตบางบูนเทียน จำนวน 4 ชุมชน ๆ ละ 1 คน ได้แก่ ชุมชนหลวงพ่อava ชุมชนคลองพิพาลงกรณ์ ชุมชนสายสัมพันธ์ และชุมชนนายเจียง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบูนเทียน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่เขตบางบูนเทียน เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2562 – วันที่ 1 มกราคม 2563

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ขยะมูลฝอย หมายถึง ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น เศษอาหาร เศษกระดาษ ถุงพลาสติก บรรจุภัณฑ์ใส่อาหารประเภทต่าง ๆ รวมถึงมูลฝอยอันตราย

2. การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ขั้นตอนกระบวนการในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของพื้นที่เขตบางบูนเทียน

3. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในบริเวณเดียวกัน มีผลประโยชน์ชื่นชม มีความสัมพันธ์กันทางสังคมหรือวัฒนธรรมเดียวกัน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน

3. เพื่อเป็นข้อมูลให้กรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตบางบูนเทียน นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในชุมชนต่าง ๆ ไปพัฒนาต่อยอดเรื่องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการจัดการมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงาน เบต บางขุนเทียน ได้กันค่าวัสดุแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการรองรับกรอบ แนวความคิดอันจะเป็นการอธิบาย ความเป็นจริงของการศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขยะมูลฝอย
- 2.2 เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.4 การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

1. ความหมายของขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้ความหมายของคำว่า ของเสีย หมายถึง ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อาหารเสีย มวลสารหรือวัตถุอันตรายอื่นใดซึ่ง ถูก ปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากการแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ ในสภาพของเหลว หรือก๊าซ

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้ามูลสัตว์ ชากระสัตว์ หรือลังอื่นใดที่เก็บภาชนะ ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ และหมายความรวมถึงมูลฝอยดังเช่น มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ให้ความหมายของ มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า มูลสัตว์ ชากระสัตว์ เถ้า ถุงพลาสติก และภาชนะที่ใส่อาหาร รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บภาชนะ จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ความหมายของขยะมูลฝอย (Waste) คือ สิ่งของเหลือทิ้ง จากกระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็น

ของแข็งหรือกากของเสีย (Solid Waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจเนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคทำให้เกิดมลพิษและทัศนะอุจจาระ (รอบรู้สีเขียว. (2018). สืบค้น เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2562. จาก. <https://adeq.or.th/category/knowhow/knowledge/garbage/>)

พจนานุกรมราชบัณฑิตสถาน ฉบับ พ.ศ. 2554 มูลฝอย หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หายากเยื่อ ขยะ หมายถึง หมายเยื่อ มูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้คำนิยามเกี่ยวกับขณะะประกอบด้วย

มูลฝอยชุมชน (Municipal Solid Waste) หมายถึง มูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย ธุรกิจ ร้านค้า สถานประกอบการ สถานบริการ ตลาดสด สถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ขยายอินทรีย์จำพวกเศษอาหารต่าง ๆ เศษใบไม้ เศษหญ้า ฯลฯ ขยายริโซเดิลจำพวก แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก อุปกรณ์นิยม ยาง ฯลฯ และขยายทั่วไปจำพวก เศษผ้า เศษไม้ และเศษวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น โดยไม่รวมถึงของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

ของเสียอันตราย (Community Generated Hazardous Waste) หมายถึง ขยายมูลฝอยหรือของเสียที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มาจากการรักษาเรือนและแหล่งธุรกิจ เช่น โรงพยาบาล สนับสนุน ปั้มน้ำมัน ร้านค้าชุมชน และร้านซักแห้ง ของเสียจำพวกนี้ ได้แก่ ถ่านไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ สำหรับรถยนต์ มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ น้ำมันหล่อลื่น ใช้แล้ว เป็นต้น

มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste) หมายถึง ขยายมูลฝอยที่มีแหล่งกำเนิดมาจากสถานีอนามัย โรงพยาบาล และสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน โดยขยายมูลฝอยเหล่านี้มีเชื้อโรคประจำอยู่ในปริมาณหรือความเข้มข้นถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ เช่น มูลฝอยที่มีการปนเปื้อนจากสิ่งขับถ่ายหรือเลือดของมนุษย์และสัตว์ มูลฝอยที่มีเชื้อโรคอันตรายประจำอยู่ เช่นฉีดยาใช้แล้ว และเครื่องมือแพทย์ ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีเชื้อโรค อันได้แก่

ก. ชากระหรือชี้นส่วนของคนหรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพ การใช้สัตว์ทดลองเกี่ยวกับโรคติดต่อ

ข. วัสดุมีคม หรือ วัสดุที่ใช้ในการให้บริการทางการแพทย์ การวิจัยในห้องปฏิบัติการ เช่น เงิน ใบมีด กระบวนการจัดยา สำลี ผ้าก๊อส ผ้าต่าง ๆ ท่อยาง และอื่น ๆ ซึ่งสัมผัสหรือสัมภัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด หรือสารน้ำจากร่างกายหรือวัสดุซึ่งที่ทำการเชื้อโรคที่มีชีวิต เป็นต้น

ค. ขยายมูลฝอยอื่น ๆ ทุกประเภทที่มาจากการห้องติดเชื้อร้ายแรง ห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายสูง น้ำขยายมูลฝอย (Leachate) หมายถึง ของเหลวที่ไหลคลังผ่านหรือออกมานอกจากมูลฝอย ซึ่งอาจประกอบด้วยสารละลายหรือสารเคมีที่มีอันตราย

สถานที่จัดการมูลฝอย (Solid Waste Management Facility) หมายถึง สถานที่กำจัดมูลฝอย สถานที่ขนส่งมูลฝอย สถานที่นำวัสดุกลับคืน หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีการนำมูลฝอยมาแปรสภาพและนำผลผลิตได้จากการมาใช้ประโยชน์

สถานีขนถ่ายมูลฝอย (Transfer Station) หมายถึง สถานที่สำหรับถ่ายเทมูลฝอยจากรถเก็บขยะมูลฝอยสู่พาหนะขนาดใหญ่ เพื่อขนส่งไปยังสถานที่แปรสภาพหรือกำจัดมูลฝอย

สถานที่ฝังกลบมูลฝอย (Landfill Facility) หมายถึง สถานที่จัดการมูลฝอยที่นำมูลฝอยมาเทกองในพื้นที่ซึ่งจัดเตรียมไว้ใช้เครื่องจักรกลบดอัดกลบทับเป็นชั้น ๆ และได้จัดเตรียมมาตรการป้องกันน้ำขยะมูลฝอยไหลซึมลงสู่แหล่งล่างน้ำใต้ดิน การป้องกันกัลนและแมลงวันรบกวนและแพร่กระจายเชื้อโรคสู่สิ่งแวดล้อมโดยรอบ

เตาเผามูลฝอย หมายถึง ระบบหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่ใช้เพื่อกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผาไหม้

2. แหล่งกำเนิดของมูลฝอย

การจำแนกประเภทของมูลฝอยมีการจำแนกหลายลักษณะพิจารณาจากองค์ประกอบหรือแหล่งกำเนิดของมูลฝอย ในที่นี้จะอาศัยการจำแนกประเภทโดยใช้แหล่งกำเนิดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 3 ประเภท คือ (กรมควบคุมมลพิษ, 2544)

2.1 มูลฝอยชุมชน ได้แก่ มูลฝอยจากสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ที่พักอาศัย
- (2) ย่านธุรกิจการค้า
- (3) ตลาดสด
- (4) สถานที่ราชการหรือสถาบันทางการศึกษา
- (5) โรงพยาบาล

ลักษณะของมูลฝอยขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ตามประเภทของแหล่งกำเนิด เช่น มูลฝอยจากที่พักอาศัย ตลาดสด ส่วนใหญ่ ประกอบด้วย เศษอาหาร พืช ผัก ส่วนมูลฝอยจากสถานที่ราชการหรือโรงพยาบาล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเศษวัสดุเหลือใช้จากสำนักงาน เช่น กระดาษถุงพลาสติก มูลฝอยจากยานพาหนะ เช่น เนื้อเยื่อ ชิ้นส่วนอวัยวะต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 มูลฝอยจากเกษตรกรรม เช่น จากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และจากการเพาะปลูก ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นสารอินทรีย์ที่พร้อมจะเน่า ย่อยสลายสู่โลก เป็นต้น ในเขตเกษตรกรรมบางแห่งมีการใช้สารเคมีและวัตถุนิยมต่าง ๆ ซึ่งเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

2.3 มูลฝอยอุตสาหกรรม ได้แก่ มูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งจากกระบวนการผลิต หรือปนเปื้อนวัตถุคิดเห็น ลักษณะมูลฝอยแบ่งเป็นมูลฝอยทั่วไป จากกิจวัตรประจำวันหรือบ้านพักคนงาน และของเสียอันตรายซึ่งเกิดจากกระบวนการผลิต เช่น คราบน้ำมัน สารละลายที่ใช้แล้วรวมทั้งวัตถุคิดเห็นต่าง ๆ

3. ลักษณะคุณสมบัติของมูลฝอย แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

3.1 ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่

1) ส่วนประกอบแต่ละอย่างของมูลฝอย (Individual Components of Solid Waster)

โดยธรรมชาติแล้วมูลฝอยทั่วไปไม่มีความเป็นเนื้อเดียวกันจะมีส่วนประกอบต่าง ๆ มากมาย หลายชนิดคละเคล้าปะปนกันอยู่ จึงเป็นการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบที่แท้จริงได้ยากมาก ส่วนประกอบของมูลฝอยที่สำคัญพอจะแยกให้เห็น ได้ดัง Jen ด้วยสาขานา ได้แก่ เศษอาหาร เศษกระดาษ พลาสติก เศษผ้า เศษหนัง เศษโลหะ เศษแก้ว เศษกระป่อง เศษใบไม้ใบหญ้า เป็นต้น ซึ่งเปอร์เซ็นต์หรือสัดส่วน ประกอบเหล่านี้จะมีในมูลฝอยมากน้อยเท่าใด มีปัจจัยหลายประการ เช่น แหล่งการเกิดของมูลฝอย ถูกกาล สภาพทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

2) ความหนาแน่นของมูลฝอย (Density Of Solid Wastes) ความหนาแน่นของมูลฝอยได้ถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับประเมินมวลและปริมาณของน้ำหนักทั้งหมดในมูลฝอย ทำให้สามารถใช้ประเมินความบุบตัวของมูลฝอยได้ เมื่อเกิดการอัดตัวทั้งในขณะที่มูลฝอยถูกเก็บรวบรวม หรือในขณะส่งหรือเมื่อจะทำการกำจัดด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การกลบฝัง ฯลฯ ในการหาความหนาแน่นของมูลฝอยก่อน ยังไม่มีวิธีที่ถือว่าเป็นสากลที่จะนำมาใช้เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3.2 ลักษณะทางเคมี

1) ค่าความชื้น (Moisture of Solid Wastes) ปริมาณของแข็งรวม คือ ปริมาณมูลฝอย แห้งที่เหลือจากการนำน้ำออกไปปริมาณสารที่เผาไหม้ได้ ปริมาณน้ำที่ถูกค่าความร้อน ปริมาณความร้อน ที่ได้จากการเผามูลฝอย ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการเผาไว้กำจัดคงค์ประกอบทางเคมี ได้แก่ ปริมาณสารในโตรเจน ฟอสฟอรัส โปรตีนเซย์ม คาร์บอน ไฮโดรเจน ออกซิเจน และกลอเรน สารที่มีพิษเป็นโลหะ ที่มีความหนาแน่นเกินกว่า 5 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น protox ตะกั่ว เป็นต้น สารพิษเหล่านี้เมื่อสะสมอยู่ในร่างกายจนถึงระดับหนึ่งจะแสดงอาการออกมาให้เห็น

2) เถ้า (Ash) หมายถึง เศษมูลฝอยที่เหลือจากการเผาไหม้อ่าย่างสมบูรณ์ไม่สามารถเผาไหม้ได้อีก ประกอบด้วย สารอินทรีย์ที่ไม่เป็นอันระเหยอันเป็นองค์ประกอบของสารเดิมก่อนเผาไฟ

3) ของที่ระเหยได้ (Volatile Solids) หมายถึง น้ำหนักของมูลฝอยส่วนที่หายไป เมื่อนำมูลฝอยไปเผาในเตาเผา (Muffle Funace) ที่อุณหภูมิ 600 – 950 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง

4) ค่าความร้อน (Heating หรือ Calorific) หมายถึง ค่าปริมาณความร้อนที่ได้จากการสัมดาปเชื้อเพลิงเป็นมูลฝอยกับแก๊สออกซิเจนบริสุทธิ์

4. ประเภทของขยะมูลฝอย

4.1 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จำแนกประเภทมูลฝอย ดังนี้

1) จำแนกตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มี 2 ประเภท คือ

1. มูลฝอยทั่วไป (General Waste) หมายถึง มูลฝอยที่อันตรายน้อย ได้แก่ พลาสเซย อาหาร เศษกระดาษ เศษผ้า พลาสติก เศษหญ้า และใบไม้

2. มูลฝอยอันตราย (Hazardous Waste) เป็นมูลฝอยที่มีภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อม อาจมีสารพิษ ติดไฟหรือระเบิดง่าย ปนเปื้อนเขื่อโรค เช่น ไฟแช็ค แก๊ส กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หรืออาจเป็นพลาสติก และผ้าพันแพลงจากสถานพยาบาล

2) จำแนกตามลักษณะของมูลฝอย ดังนี้

1. มูลฝอยเปียกหรือมูลฝอยสด (Garbage) มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 จึงติดไฟได้หาก ส่วนใหญ่ ได้แก่ เศษอาหาร เศษเนื้อ เศษผ้า และผักผลไม้จากบ้านเรือน ร้านจำหน่ายอาหาร และตลาด รวมทั้งชาติพืชชาติสัตว์ ที่ยังไม่น่าเป็นอย มูลฝอยประเภทนี้จะทำให้เกิดกลิ่นเหม็น เนื่องจากแบคทีเรียย่อยสลายอินทรีย์สาร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค โดยติดไปกับแมลง หนู และสัตว์อื่นที่มาตามหรือกินเป็นอาหาร

2. มูลฝอยแห้ง (Rubbish) คือ สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อยจึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จำแนกได้ 2 ชนิด คือ มูลฝอยที่เป็นเขื่อเพลิง เป็นพลาสติกไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ เศษหญ้า ถังไม้แท้ มูลฝอยที่ไม่เป็นเขื่อเพลิง ได้แก่ เศษโลหะ เศษแก้ว และเศษก้อนอิฐ

4.2 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังได้แบ่งประเภทมูลฝอย โดยเป็นการแบ่งประเภทมูลฝอยตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการ ดังนี้

1) มูลฝอย ให้หมายถึง มูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่เก็บขึ้นหรือรวบรวมจากชุมชน แต่ไม่รวมถึงมูลฝอยติดเขื่อตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานที่มีลักษณะ และคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

2) มูลฝอยทั่วไป หมายความว่า มูลฝอยที่ย่อยสลายได้ยากหรืออาจจะย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ แต่ไม่คุ้มกับด้านทุนในการนำกลับมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เช่น กล่องบรรจุน้ำร้อนดื่ม โฟม ซอง หรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหารด้วยวิธีสูญญากาศ ซองหรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุเครื่องอุปโภคบริโภคด้วยวิธีรีดความร้อน เป็นต้น

3) มูลฝอยย่อยสลาย หมายความว่า มูลฝอยที่ย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ หรือสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษอาหาร มูลสัตว์ ชาติพืชของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงชาติพืชของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติ

4) มูลฝอยที่ยังใช้ได้ (Recycle) หมายความว่า มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ได้ใหม่โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เช่น เศษเหล็ก แก้ว พลาสติก กระดาษ เป็นต้น

5) มูลฝอยอันตราย หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีส่วนประกอบของวัตถุดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุระเบิดได้
- (2) วัตถุไวไฟ
- (3) วัตถุออกไซต์และวัตถุปฏอร์ออกไซต์
- (4) วัตถุมีพิษ
- (5) วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
- (6) วัตถุกัมมันตรังสี
- (7) วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- (8) วัตถุกัดกร่อน
- (9) วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
- (10) วัตถุอ่อน弱 อ่อนน้อมถ่วงไหว ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อกุณภาพสิ่งแวดล้อม หรืออาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย หรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกัดแมลง หรือวัชพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

4.3 การแบ่งประเภทของมูลฝอยโดยทั่วไป กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ขยะทั่วไป (General Waste) เป็นขยะจากสำนักงาน ถนนหนทาง การก่อสร้าง ได้แก่ กระดาษ เศษไม้ กิ่งไม้ ฟางข้าว แก้ว กระเบื้อง ยาง เศษอิฐ กระดังหิน ทราย ถุงพลาสติก เศษปูน เป็นต้น ขยะประเภทนี้ไม่เกิดการย่อยสลายเน่าเหม็น การกำจัดขยะทั่วไปควรคัดแยกขยะที่สามารถนำไปใช้ใหม่ได้ก่อนกำจัด

2) ขยะรีไซเคิล (Recyclable Waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ เป็นวัสดุที่เหลือใช้ของเสีย บรรจุภัณฑ์ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ อลูมิเนียม ยางรถขนต์ กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT เป็นต้น โดยผนวกกระบวนการจัดการทางอุตสาหกรรม หรือนำกลับมาใช้ซ้ำได้โดยตรง

3) ขยะอินทรีย์ (Organic Waste) หรือขยะย่อยสลาย (Compostable Waste) เป็นขยะจากครัวเรือน ภัตตาคาร โรงอาหาร ตลาดสด และการเกษตรกรรม ได้แก่ เศษอาหาร เศษผักผลไม้ เศษเนื้อ ชาксตัวว์ มูลสตัวว์ ขยะประเภทนี้จะเป็นพวกรที่ย่อยสลาย และ嫩่าเปื่อยได้ง่าย เพราะว่าเป็น

สารประกอบอินทรีย์ที่มีความซึ้นค่อนข้างสูง ประกอบกับจะประเกทนี้มีกลิ่นเหม็น การกำจัดจะประเกทนี้ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการหมักกับปุ๋ยก่อน

4) ขยะอุตสาหกรรม (Industrial Waste) เป็นเศษวัสดุที่เกิดจากการผลิตหรือขันตอนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม อาจเป็นสารอินทรีย์ที่เน่าเปื่อยซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของอุตสาหกรรมของข้าว พาหนะ ที่หมุดสภาพการใช้งานหรือใช้งานไม่ได้แล้ว รวมทั้งซึ้นส่วนประกอบของข้าว พาหนะด้วย เช่น ยาง แบตเตอรี่ เป็นต้น ในการกำจัดควรพิจารณาแยกซึ้นส่วนที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ได้

5) มูลฝอยติดเชื้อและขยะอันตราย (Hazardous Waste) เป็นขยะจากสถานพยาบาลหรืออื่น ๆ ซึ่งต้องใช้กรรมวิธีในการทำลายเป็นพิเศษ ได้แก่ วัสดุที่ผ่านการใช้ในโรงพยาบาล แบตเตอรี่ กระป๋องสี พลาสติก ฟิล์มถ่ายรูป ถ่านไฟฉาย เป็นต้น การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลจะทำลายโดยการเผาในเตาเผา ส่วนขยะอันตรายอื่น ๆ ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง

5. กระบวนการขั้นตอนการจัดเก็บขยะมูลฝอย

5.1 การจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด

บุคคลหรือองค์กรมีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย อาจกำหนดแนวทาง รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการมูลฝอย แหล่งกำเนิด รวมถึงการกำหนดขนาดหรือประเภทของภาชนะรองรับมูลฝอย ลักษณะการทิ้งมูลฝอย เช่น อาจให้มีการแยกประเกทมูลฝอยที่จะนำไปออกเป็นแต่ละประเกทเพื่อให้ง่ายต่อการกำจัด การตั้งภาชนะหรือจัดสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอย ในทางปฏิบัติโดยส่วนใหญ่จะแบ่งได้เป็น 2 วิธีการ คือ

วิธีการที่ 1 เจ้าของสถานที่ ผู้ดูแล หรือผู้ครอบครองอาคาร ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยของตนเอง โดยให้นำภาชนะมาตั้งไว้หน้าอาคารหรือบ้าน เมื่อถึงเวลาที่ผู้มีหน้าที่จะมาเก็บขยะตามที่แจ้งไว้ เมื่อมีการจัดเก็บขยะมูลฝอยเป็นที่เรียบร้อยแล้วให้นำไปเก็บไว้ ซึ่งวิธีการนี้เหมาะสมกับสถานที่ที่มีผู้อยู่อาศัยตลอดเวลา หรือเป็นอาคารริมถนน หากที่ภาชนะรองรับมูลฝอยໄວ ด้านนอกตลอดเวลาอาจทำให้ทัศนียภาพไม่สวยงาม แต่ในบางแห่งมีการตั้งวงไว้บริเวณหน้าบ้านตลอดเวลาเนื่องจากสะดวกต่อผู้ทิ้งและผู้จัดเก็บ ไม่ต้องมีการนัดหมายเวลา กันใช้สำหรับกรณีผู้อยู่อาศัยไม่ได้อยู่ตลอดเวลา อาจมีการบุดคุยขยะจากผู้ท้าของก่อ เกิดลมพัด หรือมีสัตว์มีคุยเขี่ยบนขยะจะรัดกระจัด กระหายทำให้เกิดความสกปรกขึ้นได้

วิธีการที่ 2 เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ที่มีขยะมูลฝอยไปทิ้งในจุดรวบรวม มูลฝอยต่าง ๆ ตามที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดการขยะกำหนดไว้ ปกติลงรองรับมูลฝอยในการทึ่งแบบนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าภาชนะรองรับมูลฝอยของอาคารตามปกติ เนื่องจากต้องรองรับขยะมูลฝอยจากผู้ทิ้งจากอาคารหรือบ้านเรือนหลายหลัง ขนาดของภาชนะในแต่ละที่จะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้ทิ้ง วิธีการนี้ทำให้การจัดเก็บขยะในแต่ละครั้งเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเก็บได้หมดในครั้งเดียว เกิดประโยชน์ต่อผู้ทิ้งและผู้เก็บ เพราะเก็บหมดได้ภายในครั้งเดียวทำให้ไม่มีขยะ

ตกค้าง และมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่วิธีนี้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเข้าของอาคารหรือบ้านพักอาศัย ที่อยู่ใกล้จากจุดรวมขยะมูลฝอยไม่สะดวกในการนำขยะมาทิ้งรวมกัน

5.2 การเก็บรวบรวมมูลฝอย

โดยปกติผู้มีหน้าที่เก็บรวบรวมมูลฝอยจะดำเนินการตามเวลาที่แจ้งให้แก่เจ้าของหรือผู้พักอาศัย เพื่อให้มีการจัดเตรียมขยะมูลฝอยที่จะนำทิ้งไว้ กรณีที่กำหนดให้เจ้าของหรือผู้พักอาศัยนำขยะมูลฝอยไปทิ้งตามจุดที่กำหนดนัดหมายเวลาในแต่ละวัน ที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอยต้องเข้ามาจัดเก็บตามเวลานัดหมาย หากไม่ได้จัดเก็บแล้วมีผู้นำขยะมูลฝอยมาทิ้งเป็นจำนวนมาก จะทำให้ขยะมูลฝอยล้นถัง ทำให้เกิดความสกปรกได้

5.3 การขนถ่ายขยะมูลฝอย

เมื่อมีการรวบรวมมูลฝอยจากจุดต่าง ๆ แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมจากอาคารโดยตรงแต่ละหลัง หรือจากจุดที่กำหนดให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยก็ตาม ขั้นตอนไปเป็นการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดซึ่งการขนส่งทำได้สองวิธี ดังนี้

วิธีการที่ 1 การขนส่งโดยตรง (Direct haul) เมื่อผู้มีหน้าที่จัดการขยะมูลฝอยได้เก็บรวบรวมจากบ้านพักอาศัยหรือตามจุดต่าง ๆ จนเต็มรถเก็บขยะมูลฝอยแล้วจึงนำไปทิ้งยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยโดยตรง

วิธีการที่ 2 การขนส่งโดยผ่านสถานีขนถ่ายมูลฝอย (Haul Via Transfer Station) เมื่อเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากต้นทางใส่รถเก็บขยะมูลฝอยจนเต็มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงนำมาส่งที่สถานีขนถ่ายขยะ แล้วจึงรวบรวมขยะในปริมาณขยะที่มากพอไปส่งยังสถานีกำจัดมูลฝอยอีกรึ้ง

จากวิธีการทั้งสองแบบ การเลือกใช้ในแต่ละวิธีขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ กรณีที่ระยะทางจากจุดรวมไปยังสถานีกำจัดไกลเกินไปทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม และทำให้จัดเก็บขยะในพื้นที่ได้น้อยลงเนื่องจากเสียเวลา กับการขับรถไป-กลับ ก็ควรเลือกใช้วิธีการที่สอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการขนส่ง ทำให้การจัดเก็บขยะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ไม่เกิดปัญหาขยะตกค้างในพื้นที่ต้นทาง

การขนส่งขยะมูลฝอย บางครั้งการขนส่งไปยังจุดกำจัดขยะมูลฝอยโดยตรงทำให้เกิดค่าใช้จ่ายมากเกินไป ก็อาจมีการจัดตั้งสถานีขนถ่ายขยะ โดยให้รถเก็บขยะมูลฝอยนำไปทิ้งไว้ที่สถานีขนถ่ายก่อน หลังจากนั้นจึงให้มีการรวบรวมขยะส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดอีกรอบหนึ่ง ทั้งนี้มีปัจจัยหลายประการที่เป็นตัวกำหนดว่าควรมีการตั้งสถานีขนถ่ายขยะในพื้นที่ใดได้บ้าง

5.4 การกำจัดมูลฝอย การกำจัดมูลฝอยนั้นกระทำได้ 4 วิธี ดังนี้

1) การเทกองกลางแจ้ง (Open Dumping)

การกำจัดมูลฝอยโดยการเทกองกลางแจ้งนั้น เป็นวิธีการง่ายแก่การดำเนินการ เพราะไม่ต้องใช้เทคโนโลยีและเงินทุนมาก เพียงนำมูลฝอยไปกองทิ้งในบริเวณที่จัดไว้เป็นที่กำจัด

มูลฝอย หลังจากนั้นปล่อยให้มูลฝอยมีการย่อยสลายตามธรรมชาติ วิธีการดังกล่าวจึงได้กระทำกันมานานแล้ว แต่การเทกองกลางแจ้งนั้นเป็นวิธีการกำจัดมูลฝอยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

2) การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary landfill)

การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นการนำขยะมูลฝอยไปทิ้งยังบริเวณพื้นที่ที่เตรียมไว้ โดยมีการเกลี่ยและบดอัดมูลฝอยให้แน่นกับพื้น และทำการฝังกลบด้วยดิน หลังจากนั้นปล่อยให้มูลฝอยย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ตามธรรมชาติ เมื่อมีการย่อยสลายเกิดขึ้นจะทำให้มีการยุบตัวของขยะมูลฝอยและก่อให้เกิดก้าชเมเทนในบริเวณฝังกลบ

การฝังกลบขยะมูลฝอย ต้องหาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาจากด้านวิศวกรรม สังคม เศรษฐกิจ หรือสิ่งแวดล้อม เช่น พื้นที่จะต้องไม่มีปัญหาน้ำท่วม เป็นประจำ ดินมีคุณสมบัติที่น้ำซึมได้น้อย พื้นที่ต้องไม่ลาดเอียงมาก ชั้นล่างสุดต้องอยู่ห่างจากระดับน้ำได้ดี พื้นที่ต้องมีวิธีการป้องกันการรั่วซึมของน้ำจากบริเวณฝังกลบไปยังแหล่งน้ำได้ดี หรือแหล่งน้ำผิวดิน นอกจากนี้บริเวณที่ฝังกลบไม่ควรเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการเพาะปลูก หรือมีไฝemann ใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยของประชาชน เพราะน้ำและกลิ่นเหม็นจากพื้นที่ฝังกลบอาจสร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนร้าวตามแก่ประชาชนผู้อยู่ข้างเคียง

3) การหมักทำปุ๋ย (Composting)

การหมักทำปุ๋ย ได้แก่ การนำมูลฝอยไปหมักโดยอาศัยจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายภายในได้ความชื้น อุณหภูมิ ปริมาณออกซิเจน และสารอินทรีย์เหมาะสมเพื่อให้ได้รากที่ค่อนข้างคงตัว ก่อนขึ้นแท่ง และมีสารอาหารที่เหมาะสมสำหรับบำรุงดิน การหมักทำปุ๋ยสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ร้อยละ 35 – 65 และทำลายเชื้อโรคบางชนิดได้เนื่องจากการหมักจะมีอุณหภูมิระหว่าง 50 – 70 องศาเซลเซียส

4) การเผาในเตาเผา (Incineration)

การนำมูลฝอยมาเผาในเตาเผาซึ่งใช้ความร้อนสูงเป็นวิธีการกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เพราะสามารถลดปริมาณมูลฝอยได้ถึงร้อยละ 70 – 90 และยังสามารถลดกลิ่นเหม็นจากมูลฝอยได้อีกด้วย นอกจากนี้พลังงานความร้อนที่เกิดจากการเผาใหม่ยังสามารถนำมาผลิตกระแสไฟฟ้าได้ แต่ในขณะเดียวกัน การเผาใหม่ในเตาเผา ก่อให้เกิดก้าชคาร์บอนไดออกไซด์ น้ำเสีย ฝุ่นสารพิษ และก้าชอื่นตามชนิดของมูลฝอยที่ถูกเผา ด้วยเหตุนี้ จะต้องมีการติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมการปล่อยหรือระบายสิ่งต่าง ๆ จากเตาเผาเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาถ้าพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน อากาศ กลุ่มแมลง และสัตว์พหุชนิดต่างๆ การใช้เตาเผา ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้แก่ ผลกระทบทางอากาศท่าน้ำถ้าไม่ป้องกันให้ดี ส่วนวิธีการที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยรองลงมา ได้แก่ การหมักทำปุ๋ย การฝังกลบ และที่ก่อปัญหา

มากที่สุด ได้แก่ การเทกของกลางแจ้ง แต่หากพิจารณาถึงการลงทุน การดำเนินการ การบำรุงรักษา และความรู้ของบุคลากรแล้ว ระบบเตาเผาจะใช้เงินทุนและความรู้ของบุคลากรมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การหมักทำปูย การฝังกลบ และการเทกของกลางแจ้ง ซึ่งเกือบจะไม่ต้องลงทุนสิ่งใดนอกจากราก ขั้ดเตรียมที่ทิ้งมูลฝอยเท่า

6. ความเสียหายอันเกิดจากขยะมูลฝอยสามารถเกิดได้ใน 5 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

6.1 ผลกระทบทางอากาศ ในปัจจุบันส่วนหนึ่งเกิดจากขยะมูลฝอยที่ทิ้งหรือตกหล่นอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งการทิ้งขยะในสถานที่ทิ้งขยะกลางแจ้งที่ได้มีการจัดเตรียมไว้ซึ่งมีการรวมกองของขยะมูลฝอยมากเท่าไหร่ การเกิดกลิ่นเหม็นจากการหมักหมมของขยะมูลฝอยย่อมมีความรุนแรงมาก และนานขึ้นตามลำดับ แม้แต่การใช้วิธีฝังกลบหรือหมักทำปูยก็ยังคงให้เกิดกลิ่นเหม็นได้เช่นกัน เพียงแต่การเกิดกลิ่นอาจจะน้อยและใช้เวลาสักนิด เนื่องจากการฝังกลบหรือการหมักทำปูยก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีในกองขยะมูลฝอยและผลิตก๊าซบางชนิดออกมานะ กลิ่นเหม็นดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนร้าวๆ แก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงรวมทั้งผู้สัญจรไปมาในบริเวณนั้นด้วย ส่วนการกำจัดขยะโดยวิธีใช้เตาเผานั้นไม่ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นมาก เช่นวิธีการอื่น ๆ แต่การเผาขยะมูลฝอยก่อให้มลพิษทางอากาศ เพราะการเผานั้นก่อให้เกิดก๊าซบางชนิดและฝุ่น ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล และถือว่าเป็นเหตุเดียวครองร้าวๆ แก่ผู้อยู่อาศัยข้างเคียงด้วยอย่างหนึ่ง

6.2 ผลกระทบน้ำ กองขยะมูลฝอยเป็นแหล่งที่มาของมลพิษทางน้ำได้ เพราะน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยสามารถก่อให้เกิดการเน่าเหม็นในแหล่งรองรับน้ำ ขณะเดียวกันสารพิษหรือสารโลหะหนักร่าง ๆ ที่อยู่ในกองขยะมูลฝอยถูกชะล้างซึ่งลงได้ดิน ก่อให้เกิดการปนเปื้อนในแหล่งรองรับน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยนั้น แหล่งน้ำที่ควรจะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษเพราเมื่อใดที่มีการปนเปื้อนของแหล่งน้ำได้ดินแล้วต้องใช้วิถีทางน้ำและเสียค่าใช้จ่ายสูงในการกำจัดการปนเปื้อนดังกล่าว

6.3 เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรค โดยเฉพาะมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล ซึ่งมักมีการทิ้งปะปนมากับมูลฝอยทั่วไปของชุมชนอยู่เสมอ ทำให้ประชาชนมีโอกาสสัมผัสเชื้อโรคต่าง ๆ ที่ปะปนมา นอกจากนี้ยังมีแนวที่เรียกว่าหน้าที่บอยสถาบัตซึ่งมักจะมีเชื้อโรค เกิดขึ้นจากกองขยะมูลฝอย และสามารถแพร่กระจายไปกับแมลงวัน แมลงสาบ หนู สุนัขที่มาคุ้ยเขี่ย เพราะกองขยะมูลฝอยเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์เหล่านั้นได้

6.4 ทัศนียภาพภายนอกไม่สวยงาม ปัญหาจากกองขยะมูลฝอยนอกจากก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำหรือทางอากาศแล้วยังก่อให้เกิดทัศนียภาพไม่สวยงามแก่บริเวณใกล้เคียงขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงรวมถึงผู้ที่พบริเวณนั้น อีกทั้งส่งผลกระทบต่อราคาทรัพย์สินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะประชาชนโดยส่วนใหญ่คงไม่ประสงค์จะซื้อที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับกองขยะมูลฝอยเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือใช้ทำประโยชน์อย่างอื่น

6.5 ทำให้คืนเสื่อมสภาพและเกิดมลพิษ มูลฝอยที่เทกongทิ้งไว้ จะทำให้พื้นดินสกปรก มีสภาพเป็นกรดหรือด่าง สะสมสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในดิน ตลอดจนทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินเปลี่ยนแปลงไป เช่น โซเดียมทำให้เนื้อดินแตกร่วน นอกจากนี้ในกองขยะมูลฝอยอาจมีพอกสาร โลหะหนักที่ปะปนมา เช่น proto แคลเมียม ตะกั่ว เป็นต้น

2.2 เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดครูปแบบของการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ ลดปริมาณขยะที่ต้องนำส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด นำขยะมาใช้ประโยชน์ทึ้งในส่วนของการใช้ช้า การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ รวมถึงการกำจัดที่ได้เกิดผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้

1. การคัดแยกเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย ในการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร จำเป็นต้องจัดให้มีระบบคัดแยกมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะขององค์ประกอบ มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิดโดยการจัดวางภาชนะให้เหมาะสม ตลอดจนวาระระบบการเก็บรวบรวมอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย รูปแบบการทึ้งขยะของสถานีขนถ่าย และระบบส่งยังที่ไปกำจัด

2. หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ภานะรองรับขยะมูลฝอย

2.1 ภานะรองรับมูลฝอยหรือถังขยะใช้สำหรับรองรับลิ่งของที่เหลือใช้รวมพักไว้ก่อนนำไปทำลายตามประเภทของขยะมูลฝอย ทำให้ลดปนเปื้อนเพิ่มศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งมีการกำหนดครูปแบบที่มีสีหรือลัญลักษณ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเภทของมูลฝอยที่จะนำมาบรรจุตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องหลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงใส่มูลฝอยและที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะ ดังต่อไปนี้

1) ถังสีเขียวหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีเขียวขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน 15 เมตร ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น พัก ผลไม้ เศษอาหาร ในไม้

2) ถังสีเหลืองหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีเหลืองขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน 15 เมตร ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาขายได้หรือนำมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

3) ถังสีส้มหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีส้มขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน 15 เมตร ใช้รองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาแมลง ภานะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ

4) ถังสีน้ำเงินหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแบบสีน้ำเงิน ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายໄว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน 15 เมตร ใช้ร่องรับมูลฟอยท์ทั่วไปหรือมูลฟอยย่อยลายได้ยาก ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าสำหรับการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อถุงกอน ซองจะหนีก่ำสำเร็จรูป ถุงพลาสติกปีโอนเศษอาหาร โฟมปีโอนอาหาร

2.2 ถุงบรรจุมูลฟอย สำหรับคัดแยกมูลฟอยแต่ละประเภทจากครัวเรือน ต้องทำจากวัสดุที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ไม่ร้าวซึม ขนาดเหมาะสม และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก โดยคัดแยกรวมใส่ถุงตามสีต่าง ๆ ดังนี้

1) ถุงสีเขียวหรือกรณีใช้ถุงสีอื่น ต้องคาดแบบสีเขียว ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ไว้กางงุง และ/หรือผู้กรัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือ วัสดุสีเขียว ทั้งนี้จะต้องไม่ใช้ถุงสีน้ำเงิน สีเหลือง และสีส้ม ใช้สำหรับมูลฟอยย่อยลายหรือมูลฟอยที่เน่าเสียได้ง่าย สามารถนำมารักษาพืชได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ในไม้

2) ถุงสีเหลืองหรือกรณีใช้ถุงสีอื่น ต้องคาดแบบสีเหลือง ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ไว้กางงุง และ/หรือผู้กรัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือ วัสดุสีเหลือง ทั้งนี้ต้องไม่ใช้ถุงสีน้ำเงิน สีเขียว และสีส้ม ใช้สำหรับรวมมูลฟอยที่สามารถนำมาขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม

3) ถุงสีส้มหรือกรณีใช้ถุงสีอื่น ต้องคาดแบบสีส้ม ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ไว้กางงุง และ/หรือผู้กรัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือ วัสดุสีส้ม ทั้งนี้จะต้องไม่ใช้ถุงสีน้ำเงิน สีเขียว และสีเหลือง ใช้สำหรับรวมมูลฟอยที่เป็นพิษหรืออันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องตีสเปรย์ กระป๋องยาฯลฯ ภาชนะบรรจุสารอันตราย

4) ถุงสีน้ำเงินหรือกรณีใช้ถุงสีอื่น ต้องคาดแบบสีน้ำเงิน ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ไว้กางงุง และ/หรือผู้กรัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือ วัสดุสีน้ำเงิน ทั้งนี้จะต้องไม่ใช้ถุงสีเขียว สีเหลือง และสีส้ม ใช้สำหรับรวมมูลฟอยท์ทั่วไปหรือ มูลฟอยที่ย่อยลายยาก ไม่มีพิษและคุ้มค่าสำหรับการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อถุงกอน ซองจะหนีก่ำสำเร็จรูป ถุงพลาสติกปีโอนเศษอาหาร โฟมปีโอนอาหาร ฟอล์ยปีโอนอาหาร

3. เกณฑ์มาตรฐานภาชนะรองรับมูลฟอย

3.1 ควรมีสัดส่วนของพลาสติกที่ใช้แล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก

3.2 ไม่มีส่วนประกอบสารพิษ (Toxic Substances) หากจำเป็นควรใช้สารเติมแต่งในปริมาณที่น้อยและไม่อุ่นในเกณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

3.3 มีขนาดพอเหมาะสมมีความจุเพียงพอต่อปริมาณของมูลฟอย สะดวกต่อการถ่ายเทขยะมูลฟอย ทำความสะอาดได้ง่าย มีระบบและป้องกันน้ำขยะมูลฟอยให้ลับปืนปีโอนสู่สิ่งแวดล้อม

3.4 ทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีความแข็งแรง ทนทาน ไม่ร้าวซึม มีฝาปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหนะนำโรคได้

4. จุดรวมขยะมูลฝอย

สถานที่รวมรวมขยะมูลฝอยเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยหากความจุถังรองรับขยะมูลฝอยไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชนก็จะเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เพราะจุดรวมขยะมูลฝอยมักเกิดความไม่น่าดู มีกลิ่นเหม็นที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสะอาดในการเก็บรวบรวมและประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย จึงต้องมีการตั้งจุดรวมโดยจำนวนของ การตั้งจุดขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของพื้นที่และจำนวนประชากรผู้พักอาศัย ความสะอาดต่อการเข้าออกของรถเก็บขยะมูลฝอย ระยะทางที่เหมาะสมของการนำขยะจากที่พักอาศัยมาตั้งวางตามข้อกำหนดอย่างโดยอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

4.1 จัดวางภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในอัตราไม่น้อยกว่า 500 ลิตร ต่อ 50 – 80 หลังคาเรือน หรือต่อประชากร 350 คน หรือตามความเหมาะสมของชุมชน

4.2 จัดให้มีภาชนะหรือสถานที่ที่ใช้สำหรับกักเก็บขยะแบบแยกประเภท ณ จุดรวมขยะ (Station) ของชุมชนเพื่อรอการเก็บขนไปกำจัดหรือดำเนินการอย่างอื่น โดยให้มีความจุไม่น้อยกว่า 3 เท่าของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันหรือตามความเหมาะสมของสถานที่

4.3 ภาชนะรองรับขยะ หรือสถานที่เก็บกักขยะรวมในชุมชน จะต้องตั้งอยู่ในที่ที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทางจราจร และการสัญจรของประชาชน

4.4 ขยะมูลฝอยจะต้องถูกเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับแบบแยกประเภทตามที่ได้ระบุไว้บนภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะซึ่งได้จัดเตรียมไว้สำหรับชุมชนนั้น

4.5 สถานที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1) ผนังต้องทำด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ

2) พื้นผิวภายในต้องเรียบและกันน้ำซึมหรืออน้ำเข้า และทำความสะอาดง่าย

3) ต้องมีระบบระบายน้ำและถ่ายเทอากาศได้ดี มีการป้องกันกลิ่น น้ำ สัตว์คุกเจี้ยที่เป็นพาหะนำโรค เข้าสู่สถานที่เก็บกัก

4) ต้องมีความสะอาดในการทำความสะอาด มีร่างหรือท่อระบายน้ำเสียเพื่อรวบรวมน้ำเสียที่เกิดจากขยะนำไปบำบัดตามที่กฎหมายกำหนด

5) ต้องอยู่ห่างจากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่รับประทานอาหาร บริเวณที่เลี้ยงเด็กอ่อน หรือสถานศึกษาล่นตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6) มีเครื่องปิดกันให้พ้นจากสายตาสาธารณะและมีรั้วรอบขอบเขตชิด

7) มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอย ป้ายแสดงแผนการเก็บขนและแผนฉุกเฉินสำหรับช่วงเวลาที่ความจุของสถานที่ไม่เพียงพอเนื่องจากความล่าช้าในการขนส่งขยะไปจัดการ

5. รถเก็บขยะมูลฝอย รถเก็บขยะมูลฝอยมีห้องน้ำด้วยรูปแบบ แต่ละแบบมีข้อดีข้อเสียในการใช้งานแตกต่างกัน การเลือกใช้ต้องเลือกตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งแต่ละวัน รวมถึงควรคำนึงค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าดำเนินการ เพื่อความคุ้มค่าในการดำเนินงาน รถเก็บขยะมูลฝอยที่ใช้ในประเทศไทย มีดังนี้

- 5.1 รถเปิดข้างเท้าย ขนาดความจุ 7 – 12 ลบ.ม.
- 5.2 รถเท้าย ขนาดความจุ 7 – 10 ลบ.ม.
- 5.3 รถบรรทุกคอนเทนเนอร์ ขนาดความจุ 6 – 8 ลบ.ม.
- 5.4 รถอัดขยะมูลฝอย ขนาดความจุ 5 – 6 ลบ.ม.
- 5.5 รถปิกอัพเท้าย ขนาดความจุ 3 ลบ.ม.
- 5.6 รถเก็บขยะมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งอาจจะตัดแปลงจากการรถปิกอัพที่ติดเชื้อ องทำความเย็นในการรักษาสภาพอุณหภูมิของขยะติดเชื้อ

6. การกำหนดขอบเขตเส้นทางการเก็บขยะมูลฝอย

เพื่อให้การเก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากร และค่าใช้จ่าย รวมทั้งเพื่อจัดเก็บขยะมูลฝอยให้ปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จึงมีเกณฑ์ที่พิจารณากำหนดขอบเขตเส้นทางเก็บขยะมูลฝอย มีดังนี้

- 6.1 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือปริมาณงานในแต่ละพื้นที่
- 6.2 เขต เส้นทางเก็บขยะมูลฝอยต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน และควรกำหนดเป็นวงกลมให้มีการเดี่ยวช้ามากที่สุด
- 6.3 ต้องมีความสอดคล้องกับเส้นทางจราจร
- 6.4 วัน เวลา ต้องพิจารณาจากการจราจรของประชาชนเป็นหลัก ไม่ให้การปฏิบัติงานต้องไปกีดขวางการสัญจร

7. หลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ตามแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- 7.1 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ของสถานีขยะขยะมูลฝอย และสถานที่นำสู่คลบลับคืน
 - 1) ไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามติดตามระดูมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดชั้นกุณภาพลุ่มน้ำ
 - 2) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโภรรณสถาน ตามพระราชบัญญัติโภรรณสถาน โภรรณวัตถุ ศีลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร
 - 3) การตั้งอยู่ห่างจากชุมชน ไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร

7.2 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ของสถานที่กำจัดโดยเดาเพา และสถานที่หมักทำปุ๋ย

1) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

2) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร

3) ควรตั้งอยู่ห่างจากชุมชน ไม่น้อยกว่า 2 กิโลเมตร

4) ที่ตั้งของสถานที่กำจัดโดยเดาเพาควรเป็นที่โล่ง ไม่อยู่ในที่อับลุ่ม

7.3 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่สถานที่ฝังกลบกากของเสียไม่ควรใช้พื้นที่ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้สำหรับฝังกลบกากของเสีย

1) พื้นที่ชั่นน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ

2) พื้นที่ห้ามก่อสร้าง โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ควบคุมอาคาร การผังเมือง

3) พื้นที่ซึ่งมีลักษณะเกิดขวางการไหลของน้ำ

4) พื้นที่เสียงภัยดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลากตามที่กรมทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนด เว้นแต่การจัดทำระบบฝังกลบกากของเสียในพื้นที่ดังกล่าวจะมีระบบหรือมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการพัดพาของเสียออกจากพื้นที่ฝังกลบ

7.4 ควรอยู่ห่างจากสถานที่หรือพื้นที่ต่าง ๆ วัดจากขอบนอกของป่าฝังกลบ ดังนี้

1) อยู่ห่างจากแนวเขตถนนบิน ไม่น้อยกว่า 5,000 เมตร

2) อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 1,000 เมตรจากแนวเขตที่ดินของโบราณสถาน พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอนุรักษ์ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี และเขตชุมชนหรืออยู่ในระยะที่ชุมชนให้ความยินยอม

3) อยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่มของประชาชน และโรงพยาบาลประจำปี ไม่น้อยกว่า 700 เมตร ในกรณีที่อยู่ห่างกว่า 700 เมตร ควรมีวิธีแจ้งเตือนการร่วงเกิดขึ้น และควรจัดหาแหล่งน้ำจากแหล่งอื่นมาทดแทนให้ทันที

4) อยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ และแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 100 เมตร ในกรณีที่อยู่ห่างน้อยกว่า 100 เมตร ควรมีการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกุณภาพของแหล่งน้ำดังกล่าว

7.5 สภาพทางธรณีวิทยาของพื้นที่ซึ่งจะจัดทำสถานที่ฝังกลบกากของเสียควรมีลักษณะ ดังนี้

1) อยู่ห่างจากการอย胥ก รอยเลื่อนขนาดใหญ่ โพรหิน และพื้นที่ที่มีสภาพไม่มั่นคง ไม่น้อยกว่า 100 เมตร

2) ชั้นดินหรือชั้นหินตามธรรมชาติ มีอัตราการซึมผ่านน้ำต่ำมาก โดยควรมีคุณสมบัติการซึมผ่านของน้ำได้เทียบเท่าหรือต่ำกว่า 1×10^{-5} เซนติเมตรต่อวินาที ตลอดช่วงความหนาที่ 3 เมตร และมีขนาดกว้างกว่าพื้นที่ของสถานที่ฟังก์ชันของเสียง ไม่น้อยกว่า 50 เมตร

3) ชั้นดินหรือชั้นหินตามธรรมชาติ ควรมีความนิ่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะสามารถรองรับปริมาณการของเสียงได้ตามหลักวิศวกรรม

2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย

กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณูปโภคและการจัดสรรสัดส่วนภัยและอาชญากรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตนเอง โดยกำหนดให้มีหน้าที่ในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 กำหนดให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งรวมถึงหน้าที่ในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และมาตรา 18 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองภายใต้บังคับมาตรา 16 และมาตรา 17

2. พระราชบัญญัติสาธารณูปโภค พ.ศ. 2535

เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการกำกับดูแลและป้องกันภัยกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหลักการคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะ และการอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมทั้งกรรมการกระทำการทั่วไปและกิจการประเภทต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการพาณิชย์ โรงแรม สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดสด กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทต่าง ๆ อีกหลายประเภท รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ กฎหมายกำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่ส่วนท้องถิ่น โดยให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นซึ่งสามารถใช้บังคับในท้องถิ่นนั้นได้ และให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการควบคุมดูแลโดยการออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การสั่งพักใช้ หรือการเพิกถอนใบอนุญาต รวมทั้งการเบริญเทียนคดี เป็นต้น

กำหนดให้มีเจ้าพนักงานสาธารณูปโภค เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจตรา ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในด้านวิชาการ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้ดำเนินการแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการวินิจฉัย สั่งการหรือออกคำสั่ง เป็นต้น

กำหนดให้มีคณะกรรมการสาธารณสุข กำกับดูแล และให้การสนับสนุนการปฏิบัติการของราชการส่วนท้องถิ่น โดยการเสนอแนะแผนงานนโยบาย และมาตรการด้านสาธารณสุข รวมทั้งการออกกฎหมายและประกาศกระทรวงแก้ไขรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งได้ในกรณีที่เป็นอันตรายร้ายแรงและจำเป็นต้องแก้ไข โดยร่างด่วนด้วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้สิทธิแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเห็นว่าไม่เป็นธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ และในกรณีที่แจ้งเจ้าพนักงานตามกฎหมายแล้วไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ เจ้าพนักงานนั้นอาจมีความผิดฐานละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาได้

กำหนดว่า การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ราชการส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

กำหนดให้การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น บุคคลอื่นที่ประสงค์จะดำเนินการ เช่น วันนี้จะต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา 19 ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจกรรมรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” มาตรา 19 นี้จะไม่ใช้กับบุคคลที่กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะในกรณีดังกล่าวราชการส่วนท้องถิ่นยังมีความรับผิดชอบในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลโดยตรง แต่กรณีที่บุคคลใดจะดำเนินการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเอง โดยมิได้อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนท้องถิ่น บุคคลนั้นจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19

การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยบุคคลอื่นที่จะต้องได้รับใบอนุญาตนั้นจะต้องเป็นการทำธุรกิจ หรือมีการคิดค่าบริการ เช่น การบริการรับเก็บขนมูลฝอยตามบ้านเรือน โดยเรียกเก็บค่าบริการจากเจ้าของบ้าน ไม่ว่าจะเก็บเป็นรายเดือน หรือต่อครึ่งปีตาม หากดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 71 สาเหตุที่ต้องมีการควบคุมการดำเนินงานโดยให้ขอใบอนุญาตก็คือจะเป็นเพรการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลนั้นอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง รวมทั้งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ได้หากดำเนินการโดยไม่ถูกสุ่ลักษณะ

3. พระราชบัญญัติให้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท

นอกจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จะได้ก่อตั้งอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยแล้ว กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทก็กล่าวถึงอำนาจเช่นนั้นไว้โดยเฉพาะ ดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เดิมมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2489 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนการรักษาถนน ทางเดินและที่สาธารณะ แต่ภายหลังกฎหมายบังคับดังกล่าวถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งมาตรา 45 ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- 1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- 2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการตีกำหนด
- 3) สนับสนุนสถาบันและราชการส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันและราชการส่วนท้องถิ่น
- 5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สถาบันและราชการส่วนท้องถิ่น
- 6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เนพารักษ์ในเขตสถาบันและราชการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- 8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมาย
- 9) จัดทำกิจกรรมอื่นโดยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ได้ซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมาย

3.2 เทศบาล

การจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องรักษาความสะอาดของถนน ทางนำ้ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตเทศบาล รวมทั้งจะต้องคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายด้วยส่วนเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ก็มีหน้าที่เข่นเดียวกับเทศบาลตำบล และอาจดำเนินกิจการใด ๆ ในเขตของตนเพื่อปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่นได้อีกด้วย

3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนของการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบล รวมทั้งจะต้องคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายด้วย

3.4 กรุงเทพมหานคร

ในส่วนของการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล พระราชนูญศิริเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครไว้โดยตรง แต่กำหนดว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ และการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.5 เมืองพัทยา

การจัดการขยะมูลฝอย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการนำบ้าน้ำเสีย รวมไปถึงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ และการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในเขตพัทยา

การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นได้ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ดังนั้น ในการจัดการมูลฝอยนั้นราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการทั้งหมดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวม ขนส่ง หรือการกำจัดมูลฝอย ส่วนวิธีการเก็บรวบรวม การขนหรือการกำจัด ขึ้นอยู่กับราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ว่าจะเห็นสมควรดำเนินการอย่างไรหากราชการส่วนท้องถิ่นไม่ประสงค์จะจัดการมูลฝอยด้วยตนเอง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎหมายโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้ หรืออาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยก็ได้ จึงแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง
- 2) ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน
- 3) ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของตน เช่น เทศบาลอาจจ้างให้บริษัทเอกชนทำการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนต่าง ๆ แล้วขนส่งไปยังสถานที่กำจัดมูลฝอยของเทศบาล เป็นต้น ซึ่งเทศบาลต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการ

มูลฝอยของบริษัทเอกชนนั้น และหากมีความเสียหายใด ๆ เกิดจากการเก็บขยะมูลฝอยนั้น เทศบาลต้องรับผิดชอบเหมือนเช่นเทศบาลดำเนินการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยเอง

4) ราชการส่วนท้องถิ่นอนุญาตให้นักคลอดดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย กล่าวคือผู้ที่ได้รับอนุญาตมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอย

4. ข้อกำหนดท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

เนื่องจากการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลประกอบด้วยขั้นตอนและรายละเอียดมาก จึงมีการอนุญาตให้แต่ละท้องถิ่นสามารถออกข้อกำหนดท้องถิ่นของตนเองเพื่อจัดการเรื่องดังกล่าว ในรายละเอียด ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 20 บัญญัติว่าเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ใน การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงทั้งนี้ การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ มูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 จะพึงเรียกเก็บได้

6) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

นอกจากราชการส่วนท้องถิ่นจะอาศัยอำนาจตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตนเองแล้ว ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถอาศัยกฎหมายฉบับอื่น เพื่อออกข้อกำหนด ได้แก่

1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ให้อำนาจแก่เทศบาลในการตราเทศบัญญัติ โดยไม่ขัดหรือแข่งขันกับกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินั้น

(2) เมื่อมีกฎหมายให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ ดังนี้ เมื่อเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แล้ว เทศบาลจึงมีอำนาจในการตราเทศบัญญัติในเรื่องดังกล่าวได้

2) พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นนี้ อย่างกว้างขวาง เพระมาตรา 45 (1) ให้อำนาจในการตราข้อบังคับโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย หาก ส่วนราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดยินยอมให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการจัดการมูลฝอย แล้ว องค์กรบริหารส่วนจังหวัดย้อมสามารถตราข้อบังคับของตนเองในเรื่องดังกล่าวได้

3) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 มาตรา 71 วรรคแรก บัญญัติว่า “องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจ หน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในกรณีจะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับ ผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่ไม่ให้กำหนดโทษปรับเกินห้าร้อยบาท”

4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 97 ให้ สภากรุงเทพมีอำนาจตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเพื่อปฎิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานคร

5) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 70 ให้อำนาจเมือง พัทยาในการตราข้อบัญญัติเพื่อปฎิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่เมืองพัทยาได้ ดังนี้เมืองพัทยา จึงสามารถตราข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ เนื่องจากอยู่ในอำนาจหน้าที่ ของเมืองพัทยา

นอกจากนี้ เมืองพัทยาอาจให้บริการแก่บุคคล หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีค่าตอบแทนได้เมื่อบริการนั้น โดยปกติเป็นบริการที่มี ค่าตอบแทน และเนื่องจากการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัด เป็นกิจการที่มีค่าตอบแทนสำหรับการบริการ ดังนั้น เมืองพัทยาจึงสามารถกำหนดและ เรียกเก็บค่ากำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ หรืออาจมอบกิจการดังกล่าวให้บุคคลอื่นทำหรือเรียกเก็บ ค่ากำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ หรืออาจมอบกิจการดังกล่าวให้บุคคลอื่นทำหรือเข้าร่วมกับ บุคคลอื่นในการทำกิจกรรมดังกล่าวก็ได้ โดยผู้ทำกิจกรรมนั้นมีสิทธิเรียกค่าตอบแทนหรือค่าบริการ แทนเมืองพัทยาได้ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา และรัฐมนตรีก่อน ด่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกระทำการดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ข้อบัญญัติดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะที่อาจเป็นผลให้ประชาชนผู้ใช้หรือรับบริการต้องเสียค่าบริการหรือ ค่าใช้จ่ายอื่นที่สูงขึ้น

4. กฎหมายที่เกี่ยวกับการห้ามทิ้งขยะมูลฝอย

4.1. พระราชบัญญัติรักษาคลอง รัตนโกสินทร์ศก 121

มาตรา 6 “ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาขยะเยื่อฟุ่นฝอย หรือสิ่งโลหะที่หลงในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในท่าน้ำ ลำคูซึ่งเลื่อนไหลดลงมาคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดต่อมาตรานี้ ให้ปรับผู้นั้น 20 บาท หรือจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง หรือทั้งจำทั้งปรับ

การที่กฏหมายกำหนดเป็นข้อยกเว้นว่า ถ้าหากว่าสามารถจะทำอย่างอื่นได้แล้วทำให้ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดในการที่จะส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เพราะสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเพิ่มจำนวนของประชากรในปัจจุบันมีความแตกต่างกับในสมัยรัชกาลที่ 5 หากให้มีการเททิ้งขยะ สิ่งโลหะลงในคลองได้ก็จะทำให้เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ในปัจจุบันไม่พบว่ามีการนำกฏหมายนี้มาใช้บังคับแล้ว เนื่องจากบทบัญญัติหมายมาตราไม่สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน เช่น บทลงโทษของการฝ่าฝืนตามกฏหมายดังกล่าวเป็นต้น

4.2. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2546

มาตรา 119 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อันเน่า สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดความดื้นเบิน ตกตะกอน หรือสกปรกเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย”

แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวจะมิได้ห้ามการทิ้ง “มูลฝอย” โดยตรงลงในลำน้ำ แต่การทิ้งหิน กรวด ทราย ดิน โคลน และสิ่งของ ก็ถือได้ว่าเป็นการทิ้งมูลฝอยได้เช่นกัน ทั้งนี้ การทิ้งที่จะเป็นความผิดนั้น จะต้องเป็นเหตุให้เกิดการดื้นเบิน ตกตะกอน หรือสกปรกในลำน้ำที่เป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากเป็นลำน้ำเล็ก ๆ ที่ประชาชนมิได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน การทิ้งดังกล่าวຍ่อมไม่เป็นความผิดบทบัญญัตินี้

4.3. พระราชบัญญัติการลับประทานหลวง พ.ศ. 2485

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการห้ามทิ้งขยะมูลฝอย คือ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ชากระดิ่ง ชากระดิ่ง เถ้าถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในท่าน้ำชลประทาน หรือทำน้ำให้เป็นอันตรายแก่การเพาะปลูก หรือการบริโภค ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในท่าน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในท่าน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขอนามัย (มาตรา 28) เห็นได้ว่าบทบัญญัตินี้มุ่งลิงการที่จะป้องกันมิให้เกิดมลพิษในท่าน้ำชลประทานโดยตรง

4.4. ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มีบทบัญญัติซึ่งห้ามการทิ้งมูลฝอยไว้อย่างชัดแจ้ง แต่ มีบทบัญญัติบางมาตราซึ่งติความได้ว่าเป็นการห้ามทิ้งมูลฝอย เช่น การทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำอย่างหนึ่ง ได้แก่ การทิ้งขยะมูลฝอยอันทำให้เกิดการเน่าเสียของน้ำ มีความผิดตามมาตรา 380 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำในบ่อ สาร หรือที่บังน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอยต้องระวังไทย จำกัดไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.5. พระราชบัญญัติอุทayanแห่งชาติ พ.ศ. 2504

ในเขตอุทayanแห่งชาตินี้ ห้ามการทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ทึบไม่ได้จัดไว้ เพื่อการน้ำ ตามมาตรา 16 (18) แห่งพระราชบัญญัติอุทayanแห่งชาติ พ.ศ. 2504 หากผู้ใดกระทำการดังกล่าวจะต้องระวังไทยปรับไม่เกินห้าร้อยบาทตามมาตรา 27

4.6. พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ป้องกันการก่อให้เกิดมลพิษแก่คลองประปา คือ ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือร้ายกาจหรือทำให้น้ำโโซโกรกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขึ้นน้ำ (มาตรา 14) และห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขึ้นน้ำ (มาตรา 15)

4.7. พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการห้ามขึ้นขยะมูลฝอย คือ กรณีการห้ามทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโโซโกรก รวมทั้งเศษหิน ดิน ทรายและสิ่งอื่นในเขตทางหลวง และการกระทำอย่างอื่นอันเป็นสาเหตุให้มูลฝอย สิ่งปฏิกูล เศษหิน ดิน ทราย ตกหล่นบนทางหลวง หรือไหลลง (มาตรา 45)

4.8. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการห้ามทิ้งขยะมูลฝอยโดยเฉพาะ หมวด 1 การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะ และสถานสาธารณูปการ หมวด 2 การดูแลรักษาสถานที่สาธารณะ และต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณูปการ และหมวด 3 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะ ได้แก่

1) เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่จะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่วางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปูลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เที่ยงแห้งหรือมีสภาพรุกรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกอาคาร และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้หรือซัญพืชที่ตนปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตนให้เที่ยงแห้งหรือมีสภาพรุกรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน จนมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ (มาตรา 8)

2) เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ gravid หิน ดิน เLEN ราย สิ่งปฏิกูลมูลฝอยหรือสิ่งอื่นใดต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกหล่น ร้าวไหล ปลิวฟูกระเจา ลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากการรั่วไหลลงบนถนน ถ้ามีกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานราชการหรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่นำรถไปที่สถานีตำรวจน้ำทำการขนส่งหรือสำนักงานขององค์การปกครองท้องถิ่นและยศรถนั้นไว้จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถจะชำระค่าปรับ (มาตรา 13) ส่วนผู้ขับขี่รถที่มีลักษณะดังกล่าวจะเป็นความผิดพิดพลดามาตรา 55 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดขับขี่รถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ gravid หิน ดิน เLEN ราย มูลฝอย หรือมีน้ำมันและวัตถุดังกล่าวได้ตกหล่น ปลิวฟูกระเจา หรือร้าวไหลลงบนถนน ต้องระวังไทยปรบไม่เกินสามพันบาท”

3) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้ง วาง หรือกองชากรดยนต์บนถนนหรือสถานสาธารณะ (มาตรา 18)

4) ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานราชการ (มาตรา 19)

5) ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้ง gravid หิน ดิน LEN ราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ (มาตรา 20)

6) ห้ามมิให้ผู้ใดป่วนหรือคลุนน้ำลาย เสมหะ บวนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนน หรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร หรือทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานที่สาธารณะ นอกภาษานะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ (มาตรา 31)

7) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะหรือปล่อยปะละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ (มาตรา 32)

มาตรา 31 และมาตรา 32 เป็นการห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานสาธารณะ หรือที่สาธารณะ เว้นแต่ราชการส่วนท้องถิ่นจะได้จัดที่ให้ไว้เพื่อการน้ำ รวมทั้งกำหนดให้เจ้าของที่ดินต้องป้องกันมิให้มีสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในที่ของตนที่อาจเห็นได้จากที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยและสวยงาม

8) ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโถโทรศัพท์ หรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33) กรณีนี้เป็นการห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยลงในทางน้ำ แต่ก็หมายความนี้ได้กำหนดข้อบกเว้นสำหรับเรือหรือเรือนแพซึ่งอยู่ในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้จัดสั่งหรือที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

5. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตราย

1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 บัญญัตี้ขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเน่า อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธารถูกทำลาย โดยส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดอํานาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น และกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานได้รับผิดชอบโดยตรง กำหนดมาตรการควบคุม ผลพิษด้วยการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย และเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การก่อให้เกิดมลพิษตลอดจนให้มีกองทุนสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ จึงเป็นการwang กรอบนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การวางแผนการจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม การประกาศเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การกำหนดให้โกรงการ ขนาดใหญ่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กฎหมายกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษได้ชี้แจงมีหน้าที่ตามกฎหมายนี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอย่างอื่น มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากการทางราชการในเรื่องการลดอาการนำเข้าอุปกรณ์บำบัดของเสียเหล่านั้น รวมทั้งนำผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาติดตั้งควบคุมหรือดำเนินงานระบบบำบัดของเสียได้ด้วย

กฏหมายกำหนดให้จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อใช้จ่ายในการที่ระบุไว้ในมาตรา 23 ซึ่งรวมถึง ระบบกำจัดของเสียรวมที่ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นลงทุน และดำเนินงาน หรืออาจให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจที่ต้องการจัดให้มีระบบกำจัดของเสียสำหรับใช้เฉพาะในกิจการของคนกู้ยืม หรือให้เอกชนที่มีหน้าที่ตามกฏหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบกำจัดของเสียหรือบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นผู้รับจำนำให้บริการกำจัดของเสียกู้ยืม นอกจากนี้ในมาตรา 23 (4) บัญญัติขอบเขตการให้เงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรและโดยความเห็นของคณะกรรมการการของสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คณะกรรมการควบคุมมลพิษ มีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ เสนอความเห็นในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกัน ลดหรือขจัดมลพิษ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากร และการลงทุนของภาคเอกชน เกี่ยวกับการควบคุม

มลพิยและการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางกำหนดอัตราค่าบริการของระบบ กำจัดของเสียรวม

2) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ออกใช้เพื่อควบคุมดูแลการประกอบกิจการโรงงานให้เหมาะสม โดยแบ่งโรงงานออกเป็น 3 ประเภท รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎหมายรองกำหนดให้โรงงานตามประเภทนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือ โรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณี คือ

- (1) โรงงานที่ประกอบกิจการได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งหรือขออนุญาตจากทางราชการ
- (2) โรงงานที่ประกอบกิจการได้ต่อเมื่อแจ้งให้ทางราชการทราบแล้ว
- (3) โรงงานที่จะประกอบกิจการได้ต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการ

กฎหมายกำหนดให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตาม ในเรื่องที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ลักษณะอาคารและลักษณะภายในของโรงงาน ลักษณะและชนิดของเครื่องจักร อุปกรณ์ คุณภาพที่ต้องมีความรู้ตามประเททนิคหรือขนาดของโรงงาน หลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ กรรมวิธีการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตราย ความเสียหาย ความเดือดร้อนที่อาจเกิดแก่นักคดหรือทรัพย์สินในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียง มาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิยที่มีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม การจัดให้มีเอกสารเพื่อการควบคุมหรือตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นที่ผู้ประกอบกิจการจะต้องแจ้งตามระยะเวลาที่กำหนด และการอื่นใดที่คุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจกำหนดโดยการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ท้องที่ได้ท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรม ได้ ซึ่งผลของการประกาศเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือเขตนิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ได้รับยกเว้น ไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเข้าหน้าที่ทราบตามมาตรา 11 หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา 12 แล้วแต่กรณี แต่การประกอบกิจการ โรงงานดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายรองที่ออกตามมาตรา 8 ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎหมายรองดังกล่าว ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 32 (1) และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการ โรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือเสมือนเป็นผู้แจ้งหรือผู้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

โรงงานทุกประเภทไม่ว่าจะตั้งอยู่ในท้องที่ใด ทั้งในเขตหรือนอกเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมโรงงานมิให้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ออกกฎหมายฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2544) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้โรงงานทุกชนิดที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยก

หรือฝังกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 เป็นโรงงานลำดับที่ 106 และจัดเป็นโรงงานจำพวกที่ 3 ซึ่งจะต้องได้รับใบอนุญาตจัดตั้ง โรงงานก่อนที่จะดำเนินการได้

3) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุมวัตถุอันตรายและจัดระบบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลวัตถุอันตรายที่ครอบคลุม วัตถุอันตรายต่าง ๆ ทุกชนิด โดยให้ความหมายของวัตถุอันตราย หมายถึง วัตถุระเบิด ได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมิพิย วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง และวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีกันท์หรือลิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่นุ逼 ลักษณะ สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม

วัตถุอันตรายแบ่งออกตามความจำเป็นแก่การควบคุมเป็น 4 ชนิด

(1) วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

(2) วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดด้วย

(3) วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับใบอนุญาต

(4) วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขนส่ง หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายต้องรับผิดชอบ เมื่อการเสียหายอันเกิดแต่ วัตถุอันตรายที่อยู่ในความครอบครองของตน เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง

ในกรณีที่วัตถุอันตรายก่อให้เกิดความเสียหายแก่นุ逼 ลักษณะ สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อม ถ้ารัฐได้รับความเสียหายเพราต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าช่วยเหลือ เคลื่อนย้าย บำบัด บรรเทา หรือขัดความเสียหายให้เกิดการคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเป็นความเสียหาย ต่อทรัพย์ไม่มีเจ้าของ หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดิน เมื่อได้รับคำร้องขอจากหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบวัตถุอันตรายดังกล่าว ให้พนักงานอัยการ มีอำนาจฟ้องเรียกค่าสิน ใหม่ทดแทนเพื่อความเสียหายของรัฐดังกล่าวจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขนส่ง หรือผู้ครอบครองวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่

(1) กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในทางอุตสาหกรรม

(2) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในทางเกษตร ยกเว้นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทางการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(3) กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในทางการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(4) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข

(5) สำนักงานพลังงานประมาณเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่เกี่ยวข้องกับกัมมันตภาพรังสี

(6) กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน รับผิดชอบวัตถุอันตรายที่เป็นก๊าซปิโตรเลียม

4) พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนด มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อความ ปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรม หรือ เศรษฐกิจของประเทศไทย กฏหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเกี่ยวกับ เอกสารการสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม องค์ประกอบคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพิ่มเติม บทบัญญัติยอมให้ทำหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มี พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่างประเทศเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการส่งออกหรือเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว ปรับปรุง อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่และของคณะกรรมการ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน และอัตราโดยสำหรับการกระทำการ ตลอดจน บทบัญญัติงไทยผู้แทนนิติบุคคล กรณีที่นิติบุคคลกระทำการพิจิกันบทบัญญัติเบริญคดีด้วยการ เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการกำหนดเงื่อนไข การออกใบอนุญาต การกำหนดหลักเกณฑ์ ในการโอนใบอนุญาตมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อให้ผู้รับโอนใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงงานสามารถประกอบกิจการผลิตสินค้าได้ทันทีและมีความต่อเนื่องไม่หยุดชะงักเกิดความคล่องตัว และรวดเร็ว

5) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการการใช้ที่ดินในเขตเมืองเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือแทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหาย เพื่อให้มีหรือทำให้มียิ่งขึ้น ภูมิสุขลักษณะ มีความสะอาดสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

การจัดทำผังเมืองอาจจัดทำได้ 2 ประเภท คือ ผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะ กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการผังเมืองขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินจะต้องแก้ไข เป็นลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดิน หากการใช้ประโยชน์ดังกล่าวขัดต่ออุดมสมบูรณ์ของผังเมืองรวมในสาระสำคัญที่เกี่ยวกับสุขลักษณะความปลอดภัยของประชาชนและสวัสดิการของสังคม

6) กฎหมายที่เกี่ยวกับการระงับ หรือเยียวยาความเสียหายจากขยะมูลฝอย

สำหรับมาตรการบรรเทาระงับ และเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากมูลฝอยอาจแยกออกเป็นสองกรณีคือ การใช้มาตรการทางปกครองหรือการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และมาตรการหรือการดำเนินคดีเพ่งกับผู้เป็นต้นเหตุของความเสียหาย เช่น การฟ้องให้ระงับกระทำการหรือจ่ายค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น

มาตรการทางการปกครองโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

6.1 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดว่าหากความเสียหายจากมูลฝอยมีลักษณะเป็นเหตุเดื้อคร้อนร้ายกาจแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บุริหารห้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นย่อมมีอำนาจจัดการบัญหาดังกล่าวได้

เมื่อยาดมูลฝอยอาจเป็นต้นเหตุของความเดื้อคร้อนร้ายกาจ เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจห้ามบุคคลใดก่อเหตุร้ายกาจในที่หรือทางสาธารณสุขสถานที่เอกชนได้ อำนาจดังกล่าวรวมถึงการระงับเหตุร้ายกาจด้วย (มาตรา 26) ในกรณีที่มีเหตุร้ายกาจเกิดขึ้นจริงในที่หรือทางสาธารณสุขให้เจ้าพนักงานห้องถิ่น มีอำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้เป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องระงับหรือป้องกันเหตุ

รำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และอาจจะกำหนดให้กระทำโดยวิธีใด เพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้นก็ได้ รวมทั้งการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญในอนาคตอีกด้วย (มาตรา 27 วรรคแรก) แต่หากปรากฏว่ามีการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเหตุรำคาญนั้non อันเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นในอนาคตอีก ทั้งนี้ให้บุคคลผู้ก่อหรืออาจก่อเหตุรำคาญนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องดังกล่าว (มาตรา 27 วรรคสอง) การขัดขวางมิให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่นี้โดยเช่นเดียวกับการฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้น

กรณีที่เหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ทั้งนี้ อาจระบุวิธีการใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น รวมทั้งการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญในอนาคตด้วย (มาตรา 28 วรรคหนึ่ง) การฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องระวังโดยเช่นเดียวกับกรณีในวรรคก่อน หากมีการฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต และถ้าเหตุรำคาญนั้นเกิดจากการกระทำ ละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการดังกล่าว (มาตรา 28 วรรคสอง) การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องระวังโดย เช่นเดียวกับกรณีในวรรคก่อน หากปรากฏว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นนั้นอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว (มาตรา 28 วรรคสาม) การฝ่าฝืนคำสั่งต้องได้รับโดยเช่นเดียวกับการฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา 28 วรรคแรก

นอกจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะอาศัยอำนาจในการจัดการเหตุรำคาญเพื่อบรรเทาหรือระงับความเสียหายอันเกิดจากมูลฝอยแล้ว ก็อาจอาศัยมาตรา 45 เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมการดำเนินงานของผู้ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยหรือทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยได้อีกด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินกิจการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการนั้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของ

ประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่า จะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

ส่วนการออกคำสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการต้องปฏิบัติตามนั้น มาตรา 45 วรรคสอง กำหนดว่า จะต้องให้ระยะเวลาพอสมควรแก่ผู้ดำเนินการ โดยระยะเวลาต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้าเป็นคำสั่ง ให้หยุดดำเนินกิจการกีสามารถมีผลบังคับได้ทันทีตามผู้มีอำนาจออกคำสั่งกำหนด ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม คำสั่ง หรือดำเนินกิจการในระหว่างที่มีคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้หยุดดำเนินกิจการโดยไม่มีเหตุ หรือข้อแก้ตัวอันสมควร มาตรา 80 กำหนดให้ต้องระวังโทยจำกุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือห้าร้อยบาทถ้วน และให้ปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

นอกจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อป้องกัน บรรเทา และระงับความเสียหายอันเกิดจากภัยมูลฝอยแล้ว กฏหมายนี้ได้ให้อำนาจ แก่เจ้าพนักงานสาธารณสุขซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เช่นกัน โดยปกติเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีหน้าที่แต่เพียงแจ้งแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่โดยไม่ชักช้า เมื่อเจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการฝ่าฝืนกฎหมาย ฉบับนี้ตามมาตรา 46 แต่ถ้าเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าความไม่ถูกต้องหรือการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นจะ มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสมกับการดำรงชีพของประชาชนหรือจะเป็นอันตรายอย่าง ร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน เจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจมีคำสั่งให้ผู้เป็นต้นเหตุความไม่ถูกต้องหรือทำการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นแก้ไขหรือระงับเหตุนั้น หรือ ดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับเหตุดังกล่าวได้ตามสมควร

6.2 พระราชบัญญัติรักษาระบัณฑิตและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติรักษาระบัณฑิตและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 46 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งแก่ ผู้กระทำผิดให้จัดการลบ ล้าง ภาวดี เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายใน ระยะเวลา ที่กำหนด ถ้าผู้กระทำผิดยินยอมปฏิบัติตามให้คดีเป็นอันเลิกกัน การแจ้งเรื่องดังกล่าวให้ ผู้กระทำผิดทราบเป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และจะมีการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดโดยไม่มีการ แจ้งเช่นว่านั้นก่อนมิได้ ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้รับแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจในการจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยให้ผู้กระทำผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายในการจัดทำความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ และไม่เป็นการลบล้างการกระทำผิดหรือการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิด

6.3 การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อเกิดความเดือดร้อนร้าวค่าญหรือความเสียหายจากมูลฝอยแล้ว หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถใช้มาตรการทางการปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา หรือปัญหาเป็นผลมาจากการดำเนินงานหรือการละเลยพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเอง ผู้ที่ได้รับหรืออาจได้รับความเดือดร้อนย่อมสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองตามมาตรา 19 และมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

7) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

7.1 วัตถุประสงค์ของการรับฟังความคิดเห็น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง โดยการรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

7.2 โครงการของรัฐ ที่ต้องดำเนินการตามระเบียบ

- 1) เป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ
- 2) เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม
- 3) หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่น
- 4) เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อกுյภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิตหรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

7.3 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน ก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้

7.4 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน อุบัติเหตุที่สำคัญต้องประกาศด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 2) สาระสำคัญของโครงการ
- 3) ผู้ดำเนินการ
- 4) สถานที่ที่จะดำเนินการ
- 5) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
- 6) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

7) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกันแก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

8) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเองให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วยให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามพระราชบัญญัติในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

7.5 วิธีการเผยแพร่ข้อมูลของรัฐแก่ประชาชน

1) ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้น

2) โดยวิธีการเผยแพร่ทางอื่น ๆ ให้เป็นคุณพินิจของหน่วยงานรัฐที่จะกำหนด วิธีการเผยแพร่ซึ่งควรจะเป็นวิธีการที่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้อง

7.6 กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

1) กรณีโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง

- หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

- ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินโครงการ

2) กรณีโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ระเบียบบังคับให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

7.7 การประกาศเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้โดยเปิดเผย สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐและสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลา ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

7.8 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างได้ ดังต่อไปนี้

1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้

ก. การสัมภาษณ์รายบุคคล

ข. การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ หรือโทรสารทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอินไซด์

ค. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

ง. การสนทนากลุ่มย่อย

2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

ก. การประชาพิจารณ์

ข. การอภิปรายสาธารณะ

ค. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ง. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

จ. การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มนบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสีย

7.9 หลังจากการรับฟังความคิดเห็นแล้ว

1) ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2) ประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

7.10 ผลของการรับฟังความเห็น

เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐโครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไข หรือเขียนข้อความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

2.4 การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชนได้ระดับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐผ่านกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจ

ประกอบการตัดสินใจได้อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการเป็นเพียงกระบวนการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณะเพียงด้านเดียวซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) เท่านั้น และประดิ่นสำคัญคือ เป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการให้ข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมต่อสาธารณะและการเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบาย กิจกรรม และโครงการพัฒนา สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่กระบวนการสร้างฉันทามติ (Consensus Building) เพื่อทางออกที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการ ทั้งนี้ International Association for Public Participation ได้แบ่งรูปแบบของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารลิ้งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่าน Website เป็นต้น การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2.2 การปรึกษาหารือ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดหารือระหว่างผู้มีอำนาจในการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบเพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม หรือประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาก่อนการปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการหรือกิจกรรมมากขึ้น และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

2.3 การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่าน Website เป็นต้น การรับฟังความคิดเห็นยังแยกออกได้เป็นอีกหลายรูปแบบ ได้แก่

1) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในระดับชุมชน การประชุมรับฟังในลักษณะนี้จะต้องจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่ง

ตัวแทนเข้าร่วม เพื่อขอรับให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และตอบข้อซักถาม การประชุมในระดับนี้อาจจะจัดในระดับที่กว้างขึ้นได้ เพื่อร่วมพิจารณา ฯ ชุมชนในคราวเดียวกัน ในกรณีที่มีหลายชุมชนได้รับผลกระทบ

2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการจำเป็นจะต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ การประชุมอาจจะจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3) การประชาพิจารณ์ เป็นการประชุมรับฟังที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมาก มีการขึ้นเป็นเรื่องในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการ และฝ่ายผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการ การประชุมและคณะกรรมการประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วถัน ซึ่งอาจมาจากการร่วมกันกำหนดขึ้น ทั้งนี้ รูปแบบการประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของกฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสินในทางกฎหมาย การจัดประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นว่าจะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสินในทางกฎหมายและไม่จำเป็นว่าจะต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป

2.4 การร่วมในการตัดสินใจ เป็นการเสริมอำนาจให้แก่ประชาชนและเป็นขั้นที่ให้บทบาทแก่ประชาชนในระดับที่สูงที่สุด การร่วมในการตัดสินใจถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย อาจดำเนินการให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เลือกตัวแทนของตนเข้าไปนั่งในคณะกรรมการโดยหนึ่งที่มีอำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทชี้นำการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางแผนน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

2.5 การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเองเนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมและเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าจะได้รับ

3. เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

3.1 ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใด ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

3.2 ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมจะจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมอื่น ๆ

3.3 ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หมายความว่าในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดค่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

4. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีบทบาทสำคัญ ต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การดำเนินการ การประสานความร่วมมือ การติดตามตรวจสอบผลกระทบจากการดำเนินการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือท้องถิ่นของตน เพื่อให้บรรลุความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และสอดคล้องกับนโยบายรัฐ เพื่อให้เกิดการป้องกัน แก้ไข และจัดการ ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเดียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

5. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบบประชาธิปไตยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในทางการเมือง ทั้งนี้ เนื่องจากการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองจะช่วยทำให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยมีการพัฒนามากขึ้น สาเหตุ เพราะจะทำให้ผู้ใช้อำนาจปกครอง และผู้ถูกปกครองมีการสื่อสารหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเกิดขึ้น เนื่องจากประชาชนสามารถแสดงถึงความต้องการของตนต่อผู้ใช้อำนาจปกครองทำให้การปกครองเป็นไปตามเจตนาณัขของประชาชน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจ หากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการใช้อำนาจก็จะรวมศูนย์อยู่ที่นักการเมือง แต่หากเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง การใช้อำนาจก็จะไม่รวมศูนย์อยู่ที่นักการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและก่อให้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตย เพราะประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการดำเนินงานของรัฐบาล ฉะนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการยืนยันหลักการในเรื่องของอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน

อีกทั้งยังทำให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นหัวใจของการปกครองในระบบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ เนื่องจากจะต้องเป็นไปตามความต้องการอันแท้จริงของประชาชนในการกำหนดความเป็นไปของสังคม ทั้งนี้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไม่ว่าจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินงานสาธารณะ หรือการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น แม้ว่าความมุ่งหมายในทางการเมืองนั้นในความเป็นจริงอาจไม่มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลก็ตาม ซึ่งในทางตรงกันข้ามหากการกระทำนั้นไม่มีความมุ่งหมายในทางการเมืองแล้ว การกระทำนั้นก็ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองแต่อย่างใด ดังนั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยต้องมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น โดยปราศจากการบังคับบุญชี้ญู มิใช่นั้นก็ไม่อาจถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม อีกทั้งประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลอื่น นั่นหมายความว่าต้องมีความเสมอภาคในระหว่างประชาชนที่เข้าร่วมด้วยกันเอง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ และประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้ ความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม กล่าวคือ ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เพราะหากกิจกรรมที่เข้ามามีส่วนร่วมมีความ слับซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ นอกจากนี้ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมนั้น ๆ ก็จะยอมรับถึงผลกระทบของเรื่องที่ได้ตัดสินใจดังกล่าวด้วย

การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นสิทธิของประชาชนที่กฎหมายได้รับรองเอาไว้ให้ประชาชนสามารถกระทำได้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ในบางกรณีการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนก็อาจมิได้กระทำภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงอาจมิได้หลายวิธี แต่ทั้งนี้ต่างก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่สำคัญคือ ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการดำเนินงานของรัฐบาล ดังนั้น จึงสามารถแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ 2 ประเภท คือ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่เป็นทางการ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเนื่องจากเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่มีกฎหมายบัญญัติรับรองเอาไว้ให้สามารถกระทำได้ และเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น การแสดงความคิดเห็นของบุคคลหรือสื่อมวลชนโดยการพูด การเขียน หรือการโฆษณา อันเป็นการแสดงออกถึงความต้องการของประชาชนซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายในทางการเมืองของรัฐบาล หรือการชุมนุมในที่สาธารณะ ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เนื่องจากผู้ชุมนุมจะแสดงออกถึงความต้องการของตนโดยการประกาศข้อเรียกร้องให้รัฐบาลปฏิบัติตามหรือเรียกร้อง

ให้รัฐบาลแก่ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้ชุมนุม หรือการออกเสียงลงประชามติ ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของประเทศไทยในแถบยุโรป เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นต้นแบบของการออกเสียงลงประชามติที่เกิดขึ้นในประเทศนานาชาติแล้ว และได้มีการใช้วิธีการออกเสียงลงประชามติมาแล้วหลายครั้ง โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจในร่างกฎหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือทั้งฉบับเป็นเพียงหลักการบางอย่าง หรือร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ หรือบางส่วนของรัฐธรรมนูญว่าจะยอมให้ร่างกฎหมายหรือร่างรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้หรือไม่ ถ้าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติส่วนใหญ่เห็นด้วยร่างกฎหมายหรือร่างรัฐธรรมนูญก็จะบังคับได้ แต่ถ้าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยร่างกฎหมายหรือร่างรัฐธรรมนูญก็เป็นอันตกไป หรือความคุณการทำงานของรัฐบาลเป็นการให้สิทธิแก่ประชาชนในการควบคุมการทำงานของรัฐบาล ไม่ว่า นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากมีการตรวจสอบพบว่านายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตประชาชนก็สามารถเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย ถือเป็นการมีส่วนร่วมของคนภายในประเทศที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ประชาชนสามารถแสดงเจตนาตามที่ต้องการที่แท้จริง ของตน ทั้งนี้ เนื่องจากฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่ในการบัญญัติกฎหมายอาจมีผลประโยชน์กับประเทศเมืองหรือบุคคลอื่นที่ตนเองเกี่ยวข้อง ซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวอาจขัดกับผลประโยชน์ของประชาชนทำให้กฎหมายที่ออกมามิ่งเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การให้สิทธิแก่ประชาชนในการริเริ่มเสนอกฎหมาย จึงถือเป็นการมีส่วนร่วมที่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวได้ด้วยการหนึ่ง

2) ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง รูปแบบการรับฟังความคิดเห็นที่ไม่มีลักษณะของการเผยแพร่หน้าร่างระหว่างคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง เพื่อหักล้างข้อมูลซึ่งกันและกัน หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เด็ดขาด ในทางตรงกันข้าม กระบวนการรับฟังแบบไม่เป็นทางการมีลักษณะเป็นกระบวนการในทางปรึกษาหารือร่วมกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการของรัฐได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตน การมีส่วนร่วมประเภทนี้นิยมใช้กันมากในประเทศกำลังพัฒนา แต่ไม่เป็นที่ยอมรับในประเทศพัฒนาแล้วที่ปกครองในระบบประชาธิปไตย และวิธีการที่กฎหมายไม่ให้การรับรอง เช่น การก่อความวุ่นวายทางการเมืองหรือการใช้ความรุนแรง ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่ไม่เป็นทางการประเภทหนึ่ง อันเป็นการแสดงออกของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานของรัฐบาลหรือเกิดจากความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล จึงเกิดการปลุกระดมมวลชนเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการนอกเหนือจากที่กฎหมายให้การรับรอง

เช่น การนัดหยุดงานของกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะ การรถไฟ การประปา หรือการนัดหยุดงานขององค์การขนส่งมวลชนซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณูปโภค มีการข่มบูรณาการให้ต้องปฏิบัติตามคำเรียกร้องของตนและหากไม่ปฏิบัติตามก็จะมีการหยุดการให้บริการสาธารณูปโภคซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ต้องใช้บริการดังกล่าว หรือการปฏิวัติถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่ไม่เป็นทางการที่สำคัญมาก เพราะผลของการปฏิวัติหากสำเร็จก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองและโครงสร้างพื้นฐานของรัฐทั้งหมด เนื่องจากอำนาจในการปกครองตกลงเป็นของผู้ที่ทำการปฏิวัติสำเร็จ รวมถึงองค์กรผู้ใช้อำนาจทั้งหมดจะไม่ใช่เป็นของรัฐบาลเดิมอีกต่อไป เช่น อาจเกิดจากสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้ประชาชนเกิดความยากจน ไม่สามารถทนในสภาพอย่างที่เป็นอยู่ หรือเกิดจากแรงกดดันต่าง ๆ ของรัฐบาลทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจและก่อการจลาจล

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมยังอธิบายได้ในหลายมิติ คือ

1) ประการที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2) การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกัน ก็ สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3) ในเรื่องของการพัฒนานบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย

4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้าง ๆ ได้ว่าการที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

5) การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่เข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเข้า มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำเนรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

6) การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขันซึ่งหมายถึงว่าบุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความริเริ่ม และได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7) การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระบุในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการ และความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระบุในต่าง ๆ

อย่างไรก็ดี กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารส่องทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะชั้นนำเป็นปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณะและให้สาธารณะแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นคือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารส่องทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารส่องทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ ผลกระทบค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างพันธมิตรและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกรณีที่ร้ายแรงที่สุดช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณะ รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชื่อว่าชุมชนและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณะ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารงาน และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

กล่าวโดยสรุป การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมตามระบบของประชาธิปไตย มีส่วนสำคัญทำให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงทัศนะและร่วมตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นช่วยรักษาลักษณะการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

และสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนั้นช่วยให้เกิดการควบคุมการทำงานของรัฐบาล ให้มีความโปร่งใส (Transparency) มีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองตามระบบประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์คงกับเจตนาرمย์ แห่งการปกครองประเทศให้มีความพำสุก

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิทธิในสิ่งแวดล้อมแนวคิดเรื่อง “สิทธิในสิ่งแวดล้อม” ได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีวัตนาการเมื่อไม่นานมานี้ อันเป็นผลมาจากการวิตกกังวลของมนุษยชาติ ต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมที่อาจจะต้องสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำของมนุษย์ ประกอบกับการที่โลกได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้สร้างความเดียหายแก่มนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างมหาศาล จึงเป็นที่มาของแนวความคิดที่ว่า “สิ่งแวดล้อมถือว่า เป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ (Common Heritage Mankind) และถือเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคน ที่จะต้องอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่กับมนุษย์ตลอดไป ทั้งนี้ เพื่อที่มนุษย์จะได้ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรอย่างยั่งยืน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความหมายและสมทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น สิทธิในสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาด ปราศจากมลพิษ และมีทรัพยากรธรรมชาติและมีความหลากหลายทางชีวภาพให้ได้ใช้ประโยชน์อย่าง เพียงพอแก่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต สิทธิในสิ่งแวดล้อมเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ที่พึงได้รับการคุ้มครองจากรัฐ การเรียกร้องของประชาชนที่จะให้มีสิทธิในสิ่งแวดล้อมก็เพื่อที่จะไม่ให้รัฐได้ใช้อำนาจและหน้าที่อย่างไรก็ตามที่ได้ จนเป็นเหตุให้เกิดการทำลายหรือสร้างความเสื่อม แก่สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติขึ้นและส่งผลกระทบมาถึงประชาชนรัฐมีหน้าที่จะใช้อำนาจทางปกครองที่จะสร้างหลักประกันขั้นต่ำสุดที่จะคุ้มครองให้ประชาชนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งสิทธิในสิ่งแวดล้อมนี้จะต้องได้รับการยืนยันด้วยการรับรองไว้ในกฎหมาย

สิทธิในสิ่งแวดล้อมมีหลักเกณฑ์สำคัญว่า สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ และบุคคลแต่ละคนเป็นผู้ทรงสิทธิ์ที่จะสงวน รักษา และควบคุมคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อความสุขสบายของตนเอง เมื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมถูกคุกคามเนื่องจากมลพิษหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถบังคับการตามวัตถุแห่งสิทธิได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าได้เกิดความเสียหายหรืออันตรายขึ้นกับชีวิต ทรัพย์สิน และสุขภาพอนามัยของผู้คนจำนวนมากน้อยเพียงใดหรือไม่

แม้จะยอมรับกันว่ารัฐมีหน้าที่สงวนรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนสามารถมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี แต่ก็ไม่ชัดเจนว่าสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้นหมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพระดับใดและสามารถแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศตามระดับของการพัฒนาได้หรือไม่ นักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่า สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีได้หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาดบริสุทธิ์แต่หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่มาตรฐานไม่ต่างกันกว่าขั้นต่ำที่จะเอื้ออำนวยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาพดีได้

ความสำคัญของสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีจึงอยู่ที่การมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าการเรียกร้องให้รัฐต้องคุ้มครองสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีโดยตรง

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากแรงผลักดันของกลุ่มองค์การพัฒนาเอกชน (Non Governmental Organization: NGO) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ ซึ่งจากการท่องค์การพัฒนาเอกชน เป็นองค์การที่เกิดจากประชาชนจึงมีบทบาทหน้าที่หลักในการให้ความรู้และความช่วยเหลือเพื่อปกป้องคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน เช่น การเรียกร้องสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองหรือเขียนจารัส และเป็นตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐที่จะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น ทำให้สิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ โครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นวิธีการที่จะทำให้เข้าใจโครงการ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพิ่มความระมัดระวังและรอบคอบในการดำเนินการเพื่อมิให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นสิทธิอย่างหนึ่งที่มีการยอมรับกันโดยทั่วไป สำหรับปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะสามารถป้องกันหรือแก้ไขได้โดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นฝ่ายดูแล จับจ้อง และติดตาม ทั้งนี้ เพราะประชาชนเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมและเป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ฉะนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐ ที่จะสร้างกลไกเอื้ออำนวย และให้สิทธินี้แก่ประชาชนในรัฐของตน การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะต้องเริ่มจากรัฐให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจะทำได้ดีที่สุดก็ต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกคน และในระดับประเทศก็อีกเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดทำและจัดเตรียมข้อมูลข่าวสาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพร้อมที่จะให้ประชาชนได้เข้าถึง เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจ บางครั้งก็ร่วมในกระบวนการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

ในเรื่องการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่เดิมนั้นเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงขององค์กรของรัฐเท่านั้น แต่เมื่อมีความขัดแย้งระหว่างองค์กรของรัฐกับประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ย่อมซึ่งขัดถี่งปัญหา ความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

เพื่อส่งวนไว้ซึ่งสิทธิในสิ่งแวดล้อม ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี อันเป็นสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐควรรับรองและคุ้มครองด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทประชาชนในกระบวนการของการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมด้วยการ เข้าร่วมอย่างมีความกระตือรือร้น มีพลังของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย ของสังคมและการจัดการทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น และการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการ ต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ สรุปความชัดเจนก็คือ การให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะมีโอกาสได้เข้าร่วมใน โครงการหรือกิจกรรมที่รัฐหรือเอกชนเป็นเจ้าของโครงการหรือผู้รับผิดชอบโครงการ โดยความยินยอม ของพวากเพาเหล่านี้ โดยมีกฎหมายให้การรับรองสิทธินี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นบทบาท ที่ถูกมุ่งให้เพียงช่วงรั้งช่วงเวลา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารวัฒน์ เมืองไทย (2561:บทคัดย่อ) “ได้ศึกษาการนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอด” ไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเนินนาม จังหวัดชัยนาท ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลเนินนามสามารถดำเนินนโยบายไปปฏิบัติได้ เพราะแผนการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ของชุมชนจังหวัดชัยนาท ได้กำหนดครอบคลุมการดำเนินงาน ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน ไว้ชัดเจนและ สถาศคดีองค์กรท้องที่ พื้นที่ ประกอบกับโครงสร้างส่วนราชการเทศบาลตำบลเนินนามไม่ซับซ้อน มีสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสม มีการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานตามหน้าที่ชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีทักษะและความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอน และแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน มีการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ตามสมรถนะ ของหน่วยงานซึ่ง pragmatisch เป็นรูปธรรมในด้านการบริหารจัดการขยะ ได้แก่ ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้าง ในพื้นที่มีการเก็บขนขยะตามเวลาที่กำหนด และนำขยะที่เก็บขนได้ในแต่ละวันไปกำจัดตามหลัก วิชาการ ณ บ่อกำจัดขยะที่ตั้งอยู่ภายนอกหมู่บ้าน ได้ตามศักยภาพของหน่วยงาน ภายใต้ข้อจำกัด ในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และมีอุปสรรคปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ด้านการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะก่อนทิ้งที่ต้นทาง ถึงแม้ว่าเทศบาลตำบลเนินนามได้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง” ตามหลักการ 3R (Reduce Reuse Recycle) แล้วก็ตาม

ณัฐชนันท์ เชียงพุกษ์ และคนอื่น ๆ (2558:บทคัดย่อ) “ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนชนบทบ้านโคงม่วง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบร่วม สภาพการจัดการ ขยะมูลฝอยเบื้องต้นใช้วิธีเฝ้าดูแลงแจ้ง นำไปลักษณะทั่วไป พื้นที่นอกหมู่บ้านและพื้นที่ตีนเขา ซึ่งเป็น พื้นที่เอกชนและพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดเข้ามารับผิดชอบในการ

จัดเก็บและบนข้าม เพื่อการกำจัด ด้านประเพณีและปริมาณขยะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ขยะมูลฝอยของทางการเกษตร โดยขยะมูลฝอยชุมชน แบ่งได้ 2 ประเภทย่อย คือ ขยะเปียกและขยะแห้ง จากการใช้แบบบันทึก การเก็บข้อมูลน้ำหนักขยะในครัวเรือน พบว่า ประชาชนบ้านโภคภัณฑ์มีอัตราการเกิดขยะเฉลี่ยใกล้เคียง 0.1 กิโลกรัม/คน/วัน ส่วนพื้นที่รองรับจากการลักษณะทั่งขยะสะสมก่อนศึกษาเท่ากับ 761.8 กิโลกรัม

คณะผู้วิจัยการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณสุข โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร (2556:บพคดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมบริการสาธารณสุข ต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า 1. นวัตกรรมบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ที่ อบต. ได้จัดทำส่วนใหญ่ เป็นเรื่องโครงการสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 2. การก่อตัวของนวัตกรรมบริการสาธารณสุข ต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของประชาชนที่เห็นชอบร่วมกันในเวทีประชาคมหมู่บ้าน 3. กลยุทธ์การตัดสินใจของ อบต. ใน การเลือกที่จะจัดทำนวัตกรรมบริการสาธารณสุขใด ๆ คือตัดสินใจตามความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนที่ตกลงกันในเวทีประชาคมหมู่บ้าน 4. ประชาชนส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเห็นด้วยและฟังพอใจนวัตกรรมบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ที่ อบต. ได้จัดทำไปแล้ว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เวทีประชาคมหมู่บ้านมีผลกระทบอย่างลำบากต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณสุขของแต่ละตำบล

วรรณนี้ กองจันทร์ (2555:บพคดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดศึกษารณ์ ตลาดสดบางกะปิ และตลาดสดนครไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ค้าตลาดสดบางกะปิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะในตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 91.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าตลาดสดบางกะปิมีความรู้ด้านการจัดการขยะ โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 0.68 ซึ่งน้อยกว่าผู้ค้าในตลาดนครไทย ที่มีค่าเฉลี่ยความรู้ด้านการจัดการขยะอยู่ที่ 0.80 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าตลาดสดบางกะปิมีทัศนคติต่อการจัดการขยะเท่ากับ 4.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ค้าในตลาดสดนครไทยมีทัศนคติต่อการจัดการขยะเท่ากับ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิมีการจัดการขยะอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.78 ซึ่งมากกว่าผู้ค้าตลาดสดนครไทยที่มีการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.58 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิและตลาดสดนครไทย ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการสำเร็จการศึกษาและระยะเวลาในการเข้ามาค้าขายอีกทั้งชนิดสินค้าที่ขาย กับการจัดการขยะของผู้ค้า พบว่าผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิที่มีระดับการสำเร็จการศึกษา และชนิดสินค้าที่ขายที่แตกต่างกัน มีการจัดการขยะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้ค้าในตลาดนครไทย พบว่าผู้ค้าที่มีระดับรายได้ที่แตกต่างกัน มีการจัดการขยะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิและตลาดสดนครไทย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ค้าในการ

จัดการขยะในตลาดสด อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 นอกจาจนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิและตลาดสดนครไทย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ค้าในการจัดการขยะในตลาดสด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจาจนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดนครไทย มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะภายในตลาดสดของผู้ค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดบางกะปิ มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะภายในตลาดสดของผู้ค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสรุปแล้ว ผู้ค้าในตลาดสดทั้งสองแห่งซึ่งมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะและทัศนคติต่อการจัดการขยะแตกต่างกัน แต่มีการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

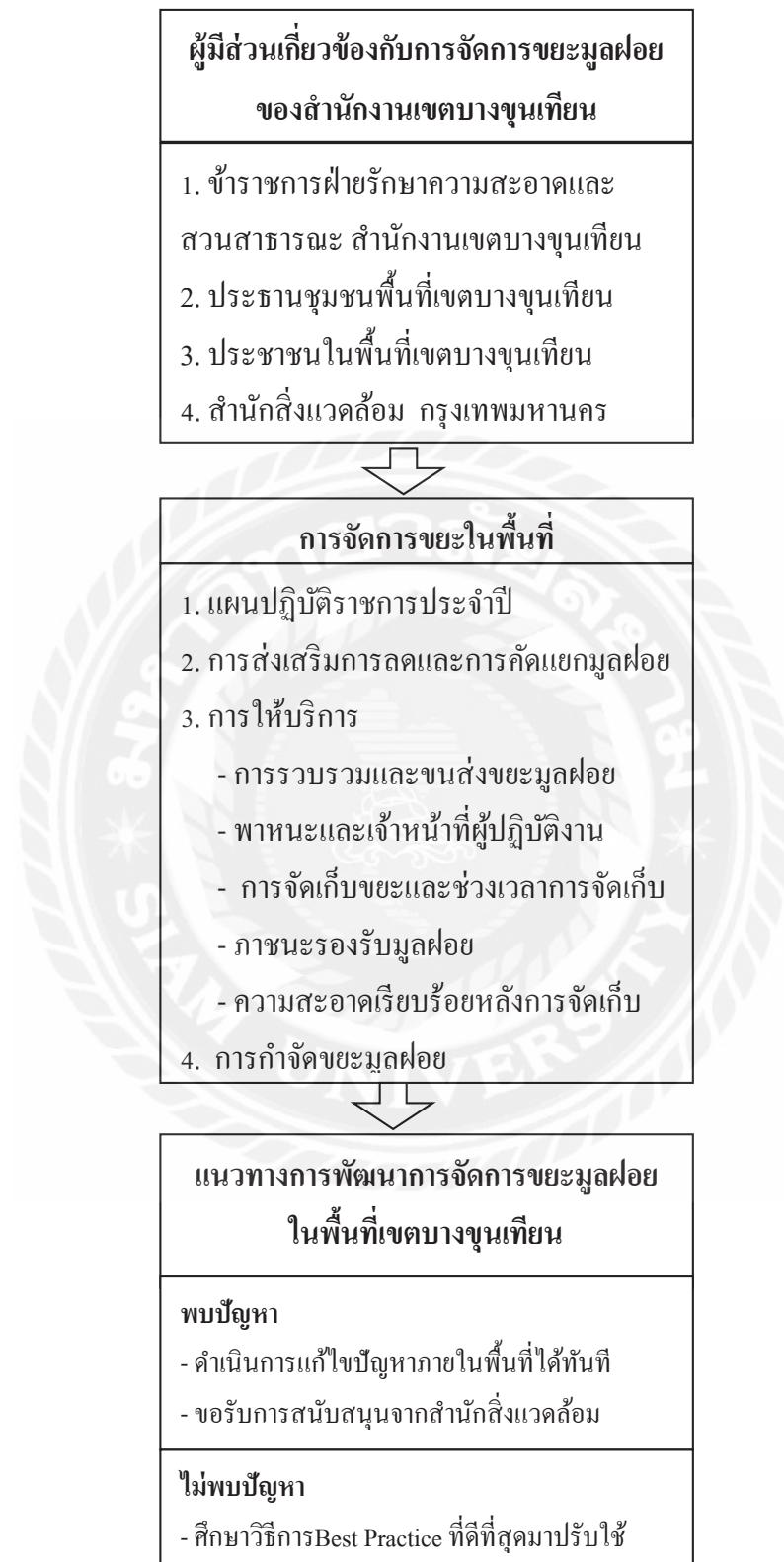
ที่มีนักวิจัย ด้านการจัดการของเสีย/ขยะมูลฝอย (2553:59) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลໄร ส้ม จังหวัดเพชรบุรี โดยสรุปว่า 1. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย มีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย มีการเก็บและขนขยะทุก 2 วัน การสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ ด้วยวิธีการบอกปากต่อปาก การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการสร้างเครือข่ายการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอ มีหน้าที่ในการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน รณรงค์ให้คนในชุมชนแยกขยะจนเป็นนิสัย เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย รับรู้และเรียนรู้วิธีการย่อยสลายขยะอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ การแยกขยะ ขาดน้ำพลาสติก และกระดาษทุกชนิด ส่วนทางลบ คือ มีการทิ้งขยะทุกชนิดลงบนพื้นถนน แหล่งน้ำและที่สาธารณะ และมีการเทน้ำมันที่ใช้แล้วทิ้งลงในถังขยะและบันดิน ขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่ต้องมีการแยกประเภทขยะมูลฝอย และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย มีการใช้เครื่องสับย่อยสลายขยะเปียกและขยะแห้ง 2. ผลการเบริ่งเที่ยบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เพศต่างกันมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน สถานภาพการเป็นสมาชิกเครือข่ายคัดแยกขยะต่างกัน มีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน และอายุต่างกันมีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและมีพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับมากกว่าร้อยละ 80 ในภาพรวม คือ การมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย 4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ภายในของการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกเทคโนโลยีการจัดการขยะ

มูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ณัฐรดี คงดั่น (2542:132) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี 2. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับดี 3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวม ได้แก่ ระดับการศึกษา โดยพบว่าประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ เทียบเท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการลดการเกิดขยะ คือ ระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทขยะ คือ ระดับการศึกษา รายได้ ในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ 4. ปัจจัยระดับส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยระดับส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมและด้านอื่น ๆ

ชัชฎา รัตนวิบูลย์ (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและรายได้เฉลี่ยในครัวเรือนแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านเพศ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว สื่อต่าง ๆ และประเภทชุมชนที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนี้พบว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย



บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการข้อมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียนเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการดำเนินงานด้านการจัดการข้อมูลฝอยของพื้นที่เขตบางบุนเทียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการข้อมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบุนเทียน โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) มีการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หลักทฤษฎี บทความวิชาการ ผลงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย และสร้างแนวทางคำนึงการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured or guided interviews) ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาข้อมูลที่เกิดจากทัศนคติ ความเชื่อ สภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามธรรมชาติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งจากบทความวิชาการ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบค้นข้อมูลจากระบบออนไลน์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย การประกอบการอธิบาย และสร้างแบบสัมภาษณ์
3. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured or guided interviews) เป็นการเก็บข้อมูลรายละเอียดด้านข้อเท็จจริงของความคิดเห็น ทัศนคติ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลฝอยภายในพื้นที่เขตบางบุนเทียน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษากำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยการคัดเลือกจาก การกำหนดพื้นที่เขตบางบุนเทียน ที่มีจำนวน 2 แขวง ๆ ละ 2 ชุมชน ได้แก่ แขวงแสมดำ แขวงท่าข้าม ซึ่งชุมชนเป้าหมายต้องเป็นชุมชนที่เข้าร่วมโครงการอาสาสมัครชักลากมูลฝอยในชุมชน และข้าราชการ ฝ่ายรักษาความสะอาดและส่วนสาธารณูปโภค สำนักงานเขตบางบุนเทียน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะมูลฝอยพื้นที่เขตบางบุนเทียน ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการสังกัดฝ่ายรักษาความสะอาดและส่วนสาธารณูปโภค สำนักงานเขต บางบุนเทียน และประธานชุมชนเขตบางบุนเทียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured or guided interviews)

2.1 ข้าราชการสำนักงานเขตบางบุนเทียน จำนวน 2 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความ สะอาดและส่วนสาธารณูปโภค สำนักงานเขตบางบุนเทียน

2.2 ประธานชุมชนเขตบางบุนเทียน จำนวน 4 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน ได้แก่ ชุมชนหลวงพ่อขาว ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ ชุมชนสายสัมพันธ์ และชุมชนนายเจียก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดใช้เครื่องมือของรูปแบบการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured or guided interviews) และใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เนื่องจากต้องการข้อมูลที่แสดงให้ เห็น

ให้เห็นถึงลักษณะสภาพความเป็นจริง ของพื้นที่เขตบางบุนเทียน และแสดงถึงความคิดเห็น ทัศนคติ ความคาดหวัง ความต้องการ และพฤติกรรมของประชากร

การศึกษาจากการสัมภาษณ์โดยการใช้แบบสอบถามปลายเปิด ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับ การ จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบุนเทียน จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับอาชีพ และประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ได้ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่อย่างแท้จริง

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการขยะพื้นที่เขตบางบุนเทียน เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการจัดการขยะ มูลฝอยในภาพรวมทั้งในส่วนของผู้มีหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอย กับ ผู้ที่มีหน้าที่ผลิตขยะมูลฝอยของพื้นที่ เขตบางบุนเทียน เพื่อให้ได้ข้อมูลของสภาพปัจจุบัน และแนวทางการแก้ไข

1. ความหมายในการจัดการข้อมูลฟอยเบตบานงุนเทียน
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการข้อมูลฟอยเบตบานงุนเทียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการข้อมูลฟอยเป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทัศนคติ และข้อเสนอแนะในการจัดการข้อมูลฟอยเบตบานงุนเทียน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลฟอยของสำนักงานเขตบานงุนเทียน เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฟอยของพื้นที่เขตบานงุนเทียนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-Structured or guided interviews) และใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Form) โดยขอความร่วมมือจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการข้อมูลฟอย การคัดเลือกแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มของผู้ผลิตข้อมูลฟอย คัดเลือกตัวแทนจากประชากรที่พักอาศัยในชุมชนพื้นที่เขตบานงุนเทียน ซึ่งต้องเป็นชุมชนเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครชักลากมูลฟอยในชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน โดยแบ่งเป็นตัวแทนของแขวง จำนวน 2 แขวง ได้แก่ แขวงแสมดำ และแขวงท่าข้าม

1.2 กลุ่มของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่จัดการข้อมูลฟอย จำนวน 2 หน่วยงาน คัดเลือกข้าราชการจากฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบานงุนเทียน

2. ข้อมูลระดับทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลฟอย โดยเฉพาะข้อมูลที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน วารสารของหน่วยงาน เอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการข้อมูลฟอยเบตบานงุนเทียนนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งในระดับทุติยภูมิ (Secondary Data) ระดับปฐมภูมิ (Primary Data) มาเป็นข้อมูลในการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการข้อมูลฟอยในพื้นที่เขตบานงุนเทียน เพื่อปรับปรุงให้เกิดความหมายสมดุลของพื้นที่เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นการให้บริการประชาชนแบบเชิงรุก นอกจากแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงทียังเป็นการลดปัญหาข้อร้องเรียนที่จะเกิดขึ้นต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน ผู้วิจัยมีความสนใจในการจัดการขยะ และเลือกศึกษากรณีของสำนักงานเขตบางบุนเทียน เนื่องด้วยขนาดพื้นที่เขตบางบุนเทียน มีจำนวน 120.687 ตารางกิโลเมตร ซึ่งจัดเป็นเขตขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานคร สภาพพื้นที่มีลักษณะกึ่งชานเมืองและชนบท มีทั้งในส่วนของเกยตอร์รม อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นเขตเดียวใน 50 เขต ที่ติดกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ระยะทางประมาณ 4.7 กิโลเมตร ด้วยความหลากหลายของชุมชนทั้งในด้านของอาชีพ วิถีชีวิต และลักษณะทางภาษาพประกอบกันเป็นแหล่งจำหน่ายอาหารทะเล ซึ่งเป็นร้านอาหารพร้อมปูรุ่งที่มีชื่อเสียงจำนวนมากร้านค้าทำให้เป็นแหล่งผลิตขยะมูลฝอยจำนวนมาก

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้การนำแนวคิดทฤษฎี แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติราชการสำนักงานเขตบางบุนเทียน และแนวโน้มนโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และใช้การสัมภาษณ์กับ โครงสร้าง โดยแบบสอบถามมีลักษณะปลายเปิด สำหรับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม รวม 6 คน กลุ่มแรกสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและส่วนสาธารณสุข จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 สอบถามประธานชุมชนพื้นที่เขตบางบุนเทียน จำนวน 4 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน จำนวน 4 คน ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถามสรุปประเด็นได้ดังนี้

บทสรุปความคิดเห็นตัวอย่าง การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน

4.1 กลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและส่วนสาธารณสุข สำนักงานเขตบางบุนเทียน จำนวน 2 คน

นายยุทธศาสตร์ ปรียาภรณ์

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาด ระดับ ชำนาญงาน

อาชีพ รับราชการ

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาด ระดับ ชำนาญงาน เป็นระยะเวลา 30 ปี ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานเก็บขยะมูลฝอย รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอยพื้นที่เขตบางบุนเทียน

**สถานที่สัมภาษณ์ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางขุนเทียน
ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้**

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

มีความคิดเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง สังเกตจากการเก็บขยะจากบ้านเรือนเจ้าหน้าที่ยังสามารถแยกประเภทมูลฝอยเพื่อนำไปจำหน่ายได้อีกจำนวนมาก

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า สำนักงานเขตบางขุนเทียนได้จัดเจ้าหน้าที่และรถเก็บขยะมูลฝอยสำหรับจัดเก็บขยะในพื้นที่อย่างเพียงพอ มีทั้งรถของสำนักงานเขตบางขุนเทียน และรถที่เช่ามาจากเอกชนที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง ไว้สำหรับให้บริหารจัดการเรื่องขยะมูลฝอยในพื้นที่ มีเพียงพอ กับจำนวนชุมชนและประชากรในพื้นที่เขต

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการในการจัดเก็บขยะในช่วงเวลากลางคืนเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่เขตบางขุนเทียน เป็นพื้นที่ที่มีการจราจรติดขัดเนื่องจากมีการปรับปรุงถนนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วน ดังนั้นการจัดเก็บในเวลากลางคืนช่วยลดปัญหาเรื่องการจราจร

1.4 ภาระของรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

มีความคิดเห็นว่า ถังขยะที่ให้บริการประชาชนยังมีไม่เพียงพอ กับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากพื้นที่เขตบางขุนเทียน เป็นพื้นที่ที่มีทั้งส่วนที่เป็นอุตสาหกรรม หมู่บ้าน โครงการบ้านเอื้ออาทร ของรัฐ ทางประเพณี แหล่งจำหน่ายอาหารทะเล ร้านอาหารทะเล ตลาดสด และห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ไม่มีปัญหาเรื่องความสะอาดเรียบร้อย เนื่องจากหลังการจัดการขยะมูลฝอย ได้มีการมอนามัยให้พนักงานภาคราชเข้าทำความสะอาดพื้นที่อีกรอบ

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

2.1 ด้านอัตรากำลังบุคลากรในการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ด้านบุคลากร ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขต บางขุนเทียน จำนวนบุคลากรเพียงพอ กับการปฏิบัติงาน เนื่องจากกรุงเทพมหานคร มีสวัสดิการตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ กับผู้ปฏิบัติงาน ทุกรังสีที่มีการเปิดสอน จึงมีผู้มาสมัครเพียงพอต่อการเข้าปฏิบัติงาน

2.2 ด้านงบประมาณของการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณบางรายการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ จัดสรรให้สำนักงานเขต ซึ่งบางครั้งเป็นรายการที่ไม่ตรงกับความต้องการของสำนักงานเขต เช่น การซ่อมยานพาหนะที่บางครั้งซ่อมได้ไม่ถูก กัน เนื่องจากจะเหลือของ rogina ชิ้นนี้ราคาสูงเมื่อซ่อมเรียบร้อยแล้วทำให้ไม่มีงบประมาณเหลือพอที่จะซ่อมกันอีน หรือการจัดซื้อถังรองรับขยะมูลฝอยสำนักงานเขตไม่สามารถจัดซื้อได้เอง ต้องรอรับการจัดสรรซึ่งไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่

2.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะให้มีปริมาณเหลือน้อยที่สุดก่อนนำไป丢弃 เนื่องจากยังมองว่าเมื่อแยกแล้วยังไม่เห็นความจำเป็นในการคัดแยกขยะของ rogina ก็จะนักหนาที่กำหนด การจัดสรรงบรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ กับการให้บริการประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากต้องรอการจัดสรรจากสำนักสิ่งแวดล้อม

นายศักย์ครณ์ บรรลุศักดิ์

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาด ระดับ ปฏิบัติงาน

อาชีพ รับราชการ

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดระดับ ปฏิบัติงาน เป็นระยะเวลา 5 ปี ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางขุนเทียน สถานที่สัมภាយณ์ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางขุนเทียน

ให้ข้อมูลการสัมภាយณ์ ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไป丢弃

มีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ในกลุ่มเป้าหมายอยู่ตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ เช่น ประชาคมในชุมชน มีบางส่วนที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะก่อนทิ้งจากบ้านเรือน ส่วนประชาชนในหมู่บ้านจัดสรร คงโดย ยังมีการคัดแยกขยะน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ส่วนที่ให้ความร่วมมือมากที่สุดจะเป็นบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีการบังคับใช้กฎหมาย ด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับแหล่งร้านอาหารที่เบรเวนนบ้างขุนเทียน-ชาหยะเล ให้ความร่วมมือในการคัดแยกประเภทอาหาร เช่น อาหารออกจากรายหัว ไปก่อนนำทิ้ง เนื่องจากบริเวณโดยรอบเป็นแหล่งประกอบอาชีพประมง มีการเพาะเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลาทะเล สำหรับจำหน่าย จึงขอเสนออาหารจากร้านเหล่านี้เพื่อใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ต่อไป

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บข้อมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมเนื่องจากเจ้าหน้าที่และรถเก็บข้อมูลฟอยสำหรับจัดเก็บขยะในพื้นที่อย่างเพียงพอ

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า พื้นที่เขตบางขุนเทียน มีความเหมาะสมในการกับเก็บขยะมูลฟอยในเวลากลางคืน เนื่องจากเป็นเขตที่มีการจราจรหนาแน่น และมีการซ่อนแซมถนนอยู่ตลอดเวลา หากจัดเก็บในช่วงเวลาปกติ จะส่งผลกระทบต่อประชาชนเรื่องการเดินทาง

1.4 ภาระน้ำร่องรับมูลฟอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

มีความคิดเห็นว่า ถังขยะยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน เนื่องจากต้องรอรับการจัดสรรจากส่วนกลาง ไม่สามารถจัดซื้อได้เอง ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม เพราะยังมีพื้นที่ว่างอีกมาก

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลฟอยมีการจัดเก็บขยะได้สะอาดเรียบร้อยไม่มีขยะตกค้าง ไม่มีประชาชนแจ้งร้องเรียนมาที่เขต และมีการมอบหมายให้พนักงานภาคราชเข้าทำความสะอาดพื้นที่หลังมีการเข้าจัดเก็บขยะเรียบร้อยแล้ว

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฟอยเขตบางขุนเทียน

2.1 ด้านอัตรากำลังบุคลากรในการจัดการขยะมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า ด้านบุคลากรปัจจุบันมีเพียงพอต่อการจัดเก็บขยะในพื้นที่ เนื่องจากได้รับอัตรากำลังทดลองคนที่เกณฑ์อายุราชการ ลาออก หรือเสียชีวิต อยู่ตลอดเวลา

2.2 ด้านงบประมาณของการจัดการขยะมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า ยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหารือเรื่องถังรองรับมูลฟอย เนื่องจากส่วนกลางเป็นผู้จัดซื้อ และจัดสรรงบกับสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต

2.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฟอย

มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มในเรื่องของการสร้างความเข้าใจประชาสัมพันธ์เรื่องการรณรงค์ส่งเสริมการคัดแยกขยะให้กับประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เพื่อให้เกิดการลดปริมาณมูลฟอยตั้งแต่แหล่งกำเนิด ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความตระหนักรถึงปัญหาในเรื่องการจัดการขยะ อย่างต่อเนื่อง สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับภาคประชาชน ถึงต้องใช้เวลานานแต่ก็ต้องมีการเริ่มต้นก่อน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ประธานชุมชนพื้นที่เขตบางขุนเทียน จำนวน 4 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน จำนวน 4 คน

นางสาวสุภากรณ์ ชัยบรรหาร

ตำแหน่ง ประธานชุมชนหลวงพ่อขาว

อาชีพ ก้าวยา

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ปฏิบัติหน้าที่ประธานชุมชนซึ่งมีหน้าที่พัฒนาชุมชนทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครชักลากมูลฝอยในชุมชน สถานที่สันภายน์ ชุมชนหลวงพ่อขาว

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

มีความคิดเห็นว่า ในชุมชนมีอาสาสมัครชักลากมูลฝอยที่คอยช่วยแนะนำประชาชน ในชุมชนคัดแยกขยะ และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาติดตามอยู่เรื่อยๆ และประชาชนในชุมชนรับรู้ว่าการแยกขยะ มีประโยชน์อย่างน้อยกีสร้างรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล บางคนก็แยกเก็บไว้ให้เจ้าหน้าที่เก็บขยะ อีกด้วยแต่ก็ยังเห็นเจ้าหน้าที่เก็บขยะโดยไม่ทั่ยธรรมกัน

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า สำนักงานเขตบางขุนเทียน จัดเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการจัดเก็บขยะ ในชุมชน สามารถจัดเก็บได้สะอาดเรียบร้อย ไม่มีขยะตกค้าง เข้าจัดเก็บตรงกับเวลานัดหมาย

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสม เพราะในช่วงเวลากลางคืนรถน้ำยทำให้สามารถเก็บขยะมูลฝอยได้มากขึ้น ไม่กีดขวางการจราจรของประชาชนในช่วงเช้าซึ่งเป็นเวลาที่ต้องเร่งรีบ

1.4 ภาชนะรองรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่างๆ

มีความเห็นว่า ถังขยะที่มียังไม่เพียงพอต่อการรองรับขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ต้องมีการวางแผนใหม่ๆ ถังขยะแทนทำให้บางครั้งมีแมลงวันมาตอมหรือมีน้ำทึบออกมานกเคลื่อน เห็นนรบกวนได้

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า พนักงานเก็บขยะได้รับการอบรมมาดีเวลาจัดเก็บขยะเสร็จแล้ว จะมีการเข้ามาทำความสะอาดซ้ำเพื่อไม่ให้พื้นที่ตั้งวางขยะมีความสกปรก

2. ท่านคิดว่าปัจจุบันและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

มีความคิดเห็นว่า ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยในการทำงานเก็บขยะ เพราะในขยะส่วนใหญ่มีสิ่งของที่เป็นอันตรายอยู่มาก การจัดระบบป้องกันอันตรายจากพิษภัยขยะให้กับเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะ

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ควรให้เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยในการทำงาน เนื่องจากขยะส่วนใหญ่มีอันตราย ควรมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอย

นายทวีป เมฆสุวรรณ

ตำแหน่ง ประธานชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์

อาชีพ ก้าวย

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ปฏิบัติหน้าที่ประธานชุมชนที่ต้องมีหน้าที่บริหารจัดการให้ชุมชนมีความสะอาด น่าอยู่ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพดี มีความสุข เป็นระยะเวลา 6 ปี

สถานที่_s้มภัยณ์ ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์

ให้ข้อมูลสัมภัยณ์ ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

มีความคิดเห็นว่า ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์บ้านเรือนในชุมชนจะอยู่ริมคลองเป็นส่วนใหญ่ และมีพื้นที่จำกัดจึงไม่ค่อยได้แยกขยะเนื่องจากไม่มีที่เก็บเวลาทิ้งจะใส่ถุงแล้วมัดปากถุงใส่ลงไปในถังเพื่อกันไม่ให้มีสัตว์แมลงไปกัดกินทำความสกปรก แต่ชาวบ้านแฉวนี้ทำการเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลเป็นอาชีพ จะอยู่รับเศษอาหารจากร้านอาหารมาให้อาหารปลาทำให้ประทัยรายจ่ายได้กำไรจากการขายมากขึ้น

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า สำนักงานเขตบางขุนเทียน หรือกรุงเทพมหานคร ควรมีการปรับปรุงรูปแบบของรถเก็บขยะมูลฝอยให้มีความทันสมัย เพิ่มเทคโนโลยีเข้าไป เป็นการลดการใช้แรงงานของเจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยลง

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ช่วงเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้เพิ่มเป็นช่วงตีสองถึงเวลาตีห้า เนื่องจากช่วงเช้าจะทำให้เก็บขยะได้ยากขึ้น เพราะเจอกับรถของประชาชนที่ต้องออกมารаботา

1.5 ภาคหนึ่งรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

มีความเห็นว่า ถังขยะไม่พอดีมีถังขยะแยกประเภทแต่ต้องนำขยะมาใส่ร่วม เพราะถังรองรับมูลฝอยมีน้อยเกินไป

1.4 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะ และในชุมชนมีอาสาสมัครชักภากลุ่มฝอยในชุมชนช่วยดูแลให้เกิดความสะอาด มีการล้างจุดพักขยะหลังการเก็บขยะแล้วทุกครั้ง

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยบนท้องถนนเที่ยน

มีความคิดเห็นว่า รถบัสไม่เพียงพอไม่ทันสมัย ยังต้องใช้แรงคนในการจัดเก็บซึ่งทำให้จัดเก็บได้น้อยเพราคนจะเกิดความเหนื่อยล้าจนไม่อยากเก็บ หากปรับปรุงนำเทคโนโลยีมาใช้กับรถเก็บขยะมูลฝอยเพื่อลดการใช้แรงงานคนลง ก็จะทำให้จัดเก็บขยะได้นานขึ้นลดการบาดเจ็บของเจ้าหน้าที่ได้

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

ให้ความคิดเห็นว่า ขยะในชุมชนยังมีปริมาณที่เยอะอยู่มากเท่าที่สังเกตในขณะยังสามารถแยกออกมาเพื่อขายเป็นรายได้ของบ้านได้ แต่ในชุมชนยังขาดศูนย์รวมหรือส่วนกลางที่จะรับขยะเหล่านั้นไว้เพื่อไปจำหน่าย

นายไพระ จิตยุติ

ตำแหน่ง ประธานชุมชนสายสัมพันธ์

อาชีพ ก้าวยา

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ปฏิบัติหน้าที่ประธานชุมชนที่ต้องมีหน้าที่บริหารจัดการให้ชุมชนมีความสะอาด น่าอยู่ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพดี มีความสุขเป็นระยะเวลา 7 ปี

สถานที่สัมภาษณ์ ชุมชนสายสัมพันธ์

ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยบนท้องถนนเที่ยน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

มีความคิดเห็นว่า ในชุมชนมีการคัดแยกขยะโดยคณะกรรมการชุมชนช่วยกันจัดพื้นที่ส่วนกลางเพื่อร่วบรวมขยะแล้วนำไปจำหน่ายเพื่อนำมาใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนบางส่วนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแล้วแต่ความสมัครใจ บางส่วนก็ไม่ให้ความร่วมมือ

ทึ้งขยะทุกอย่างลงถุงเดียวกัน ถ้าเจ้าหน้าที่มีการคัดแยกก่อนทิ้งลงท้ายรถก็จะมีขยะให้แยกประเภทเพื่อไปขายได้เงินเช่นอยู่่พสมควร

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า จำนวนรถเก็บขยะมูลฝอยของพื้นที่เขตบางบุนเทียนมีความเพียงพอต่อการเก็บขยะมูลฝอย

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า เวลาที่เข้าจัดเก็บขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบุนเทียน มีความเหมาะสมเนื่องจากเข้ามาเก็บในเวลากลางคืน จึงทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องของการกีดขวางการเดินทางสัญจรของประชาชน

1.4 ภาชนะรองรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

มีความคิดเห็นว่า ถังขยะไม่พอ ไม่ได้มีมาเปลี่ยนให้กับชุมชนนานแล้วบางถังชำรุดใส่ขยะไม่ได้ทำให้ต้องวางไว้ในบริเวณรอบ ๆ ถังขยะ

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ไม่มีปัญหาเรื่องความสะอาดหลังจากมีการเก็บขยะมูลฝอย เพราะพนักงานทำความสะอาดในต้อนเข้าหลังมีการเก็บขยะในต้อนกลางคืน และได้อาสาสมัครชักลากมูลฝอยช่วยดูแลความสะอาดอยู่เป็นประจำ

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางบุนเทียน

มีความคิดเห็นว่า การจัดการขยะมูลฝอยของเขตบางบุนเทียนยังไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคเนื่องจากเข้าจัดเก็บตรงเวลา เก็บขยะหมัดภายในครัวเดียวกันไม่มีขยะตกค้าง และยังมีอาสาสมัครชักลากมูลฝอยในชุมชนช่วยดูแลรวมขยะในแต่ละบ้านไปยังจุดพัก

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะมูลฝอย เช่น การจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน และปลูกฝังเยาวชนให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อบรมเพิ่มความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมสมกับการบริหารจัดการขยะในชุมชน

นายธนadeช อุดมกาญจนการ

ตำแหน่ง ประธานชุมชนนายเจี๊ยบ

อาชีพ ค้าขาย

ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ปฏิบัติหน้าที่ประธานชุมชนมาแล้ว จำนวน 6 ปี มีหน้าที่ต้องบริหารจัดการให้ชุมชนมีความสะอาด น่าอยู่ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพดี มีความสุข

สถานที่สัมภาษณ์ ชุมชนนายเจียก

ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ความเห็นรวมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง

มีความคิดเห็นว่า ประชาชนในชุมชนยังไม่มีการแยกขยะ กี๊ห์นทึ่งรวมใส่ถุงแล้วมัดปากถุงแล้วทิ้งลงถังขยะรอให้เจ้าหน้าที่มาจัดเก็บ ที่ชุมชนยังไม่ได้เริ่มคัดแยก เพราะยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ กี๊เสียดายอยู่เหมือนกันถ้าทำจริงจะชุมชนยังมีรายได้เพิ่มใช้พัฒนาชุมชนได้อีก มีเจ้าหน้าที่จากฝ่ายรักษาความสะอาดฯ มาให้คำแนะนำทำกิจกรรมบ่อย ๆ แรก ๆ กี๊มีการแยกแต่เห็นเจ้าหน้าที่มาเก็บใส่ห้ามรดน้ำรวมไปไว้ไม่ได้แยกกี๊เลียหุ่ดทำกันไป

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ขนาดของรถเก็บขยะมูลฝอยยังไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพราะบางแห่งมีซอยเล็ก แต่รถยะมีขนาดใหญ่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปได้ต้องจอดทึ่งไว้ที่เดิมเป็นเวลานาน เพื่อเข้าไปนำขยะจากค้านในอุกมาทำให้ตรงที่จอดรถบางครั้งมีน้ำขยะหล่ออุกมาจากรถเกิดความสกปรกส่างกลิ่นเหม็นรบกวน

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า ช่วงเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้เพิ่มเป็นช่วงตีสองถึงเวลาตีห้า เนื่องจากช่วงเช้าจะทำให้เก็บขยะได้ยากขึ้น เพราะเจอกับรถของประชาชนที่ต้องอุกมาทำงาน

1.4 ภาระน้ำร่องรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

มีความคิดเห็นว่า จำนวนถังขยะที่มีไว้ในแต่ละจุดทึ่งขยะไม่เพียงพอ กับปริมาณขยะที่เป็นแฟลตเอ็งอาหาร ห้องเช่า คอนโดมิเนียม หอพัก อพาร์ทเม้นท์ ตลาดสด และสถานบันเทิง

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

มีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยมีความเรียบร้อย จัดเก็บขยะเป็นระเบียบ สะอาดไม่มีขยะตกหล่น มีการตรวจสอบหลังการจัดเก็บอีกครั้ง

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางขุนเทียน

2.1 ประชาชนไม่ทึ่งขยะให้ถูกต้องตามประเภทขยะ

2.2 จำนวนถังขยะไม่เพียงพอ

2.3 เวลาการจัดเก็บขยะมีน้อยเกินไป

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

ให้ความคิดเห็นว่า ควรจัดถังขยะให้มีเพียงพอกับปริมาณขยะในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ควรคัดแยกขยะให้เป็นระบบ และจัดการไม่ให้เกิดกลิ่นเหม็นของขยะหลังจากการเก็บ

4.3 สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

จากการตอบแบบสอบถามด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ทั้งหมด 6 คน สรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางบุญเรียน จำนวน 2 คน สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางบุญเรียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

สรุปได้ว่า ในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ลงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทมูลฝอย ซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด เริ่ม มีประชาชนบางส่วนที่เข้าใจ แต่ยังติดปัญหาที่รถจักรถเก็บขยะหรือเจ้าหน้าที่ยังไม่มีการแยกประเภทตอน เก็บขยะมูลฝอยให้เห็นอย่างชัดเจนจึงทำให้คิดว่าไม่เกิดประโยชน์ในการคัดแยกขยะจากครัวเรือน อย่าง ให้หน่วยงานรัฐเริ่มปฏิบัติให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนที่เป็นบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม มีการคัดแยกและจัดการค้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน เพราะมีกฎหมายค้านสิ่งแวดล้อมให้ปฏิบัติตาม และบางส่วนมีการคัดแยกอย่างจริงจังเนื่องจากมีรายได้จากการขายสินค้าใช้ครีดจำนวนมาก

1.2 พานหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า ยานพาหนะและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีเพียงพอต่อการให้บริการเนื่องจากมี รถเก็บขยะมูลฝอยของสำนักงานเขต และมีส่วนที่สำนักสิ่งแวดล้อมเช่ามาจากเอกชนแล้วจัดสรร ให้กับสำนักงานเขตทุกเขต ไว้สำหรับให้บริหารจัดการเรื่องขยะมูลฝอยในพื้นที่

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า การจัดเวลาช่วงกางคืนสำหรับจัดเก็บขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน และ สถานที่ต่าง ๆ มีความเหมาะสมเพราเป็นช่วงเวลาที่รถน้อย การจราจรไม่ติดขัดทำให้เก็บขยะ ได้มากขึ้น และไม่กระทบกับเรื่องการเดินทางของประชาชน

1.4 ภาระรองรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญของการเรื่องการจัดการจัดเก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่เขต คือภาระ รองรับมูลฝอยมีไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางมาเป็นเวลานาน ที่มีอยู่ก็ชำรุด ผุพังจากการใช้งานสำนักงานเขตไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อ ได้่องตามระเบียบของทางราชการ ประกอบกับพื้นที่เขตบางบุญเรียนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นของหมู่บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า ได้มีการอบรมพนักงานเก็บขยะมูลฝอย เรื่องการปฏิบัติตนและขั้นตอนวิธีการเก็บขยะให้ถูกต้องอยู่เสมอ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของขยะตกค้าง และมีการมอบหมายให้พนักงานกวาดเข้าทำความสะอาดหลังมีการจัดเก็บขยะให้เรียบร้อยอีกรึ้งทำให้ไม่เกิดความสกปรกสะสมและไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางบูนเทียน

2.1 ด้านอัตรากำลังบุคลากรในการจัดการขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า ด้านอัตรากำลังไม่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการให้บริการประชาชน เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีการจัดสวัสดิการตอบแทนให้มีความเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการเปิดสอบเจ้มีผู้มาสมัครจำนวนมากพอที่จะใช้ทดสอบกรณีมีอัตราว่าง

2.2 ด้านงบประมาณของการจัดการขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า งบประมาณที่ได้รับยังไม่เพียงพอในเรื่องของการจัดหารัฐดูอุปกรณ์เพื่อให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือเรื่องของถังรองรับมูลฝอยที่ปัจจุบันมีจำนวนน้อยเนื่องจากบางส่วนชำรุดจากการใช้งาน และไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติมเพื่อทดแทนหรือเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

สรุปได้ว่า ในส่วนของภาคประชาชนบางส่วนยังขาดการให้ความร่วมมือในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง ยังไม่มีวินัยทึ่งขยะ ไม่ตรงตามเวลาดังที่นัดเก็บ จำนวนของถังขยะมีไม่เพียงพอ กับปริมาณขยะในพื้นที่ ซึ่งต้องรอรับการจัดสรรงบจากส่วนกลางทำให้ไม่สามารถรองรับปริมาณขยะได้เพียงพอ ประชาชนนำมาร่วมข้างถังขยะทำให้เกิดทัศนิยภาพที่ไม่น่าดู มีสัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรคร้ายมาอาศัยหาอาหารกิน และส่งกลิ่นเหม็น ดังนั้นจึงจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และจัดรูปแบบการทิ้งขยะมูลฝอย โดยต้องทำให้ประชาชนเห็นภาพชัดเจนในขั้นตอนกระบวนการเก็บขยะมูลฝอยจากต้นทางเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน

**ก. กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนชุมชนพื้นที่เขตบางบูนเทียน จำนวน 4 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน จำนวน 4 คน
สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้**

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางบูนเทียน

1.1 การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำทิ้ง สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ชุมชนสายสัมพันธ์ มีการคัดแยกขยะอย่างเป็นรูปธรรมมีการจัดพื้นที่ส่วนกลางเพื่อนำขยะที่ประชาชนคัดแยกมารวมกัน และนำรายได้จากการขายขยะริ่มเควิลามาใช้สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน แต่ยังมีประชาชนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือ

1.1.2 ชุมชนหลวงพ่อขาว ประชาชนในชุมชนรับทราบถึงประโยชน์ของการคัดแยกประเภทของขยะจากครัวเรือน เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่เข้าไปสร้างความเข้าใจประกอบกับมืออาสาสมัครชักลากนุ่มฟอยในชุมชน ช่วยให้คำแนะนำ

1.1.3 ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ กับ ชุมชนนายเจียก ประชาชนในชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกประเภทของขยะก่อนนำทิ้ง เนื่องจากไม่มีพื้นที่เพียงพอในการเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว แต่ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ เป็นชุมชนที่นำเบเศษอาหารจากร้านอาหารมาใช้เลี้ยงสัตว์เพื่อลดต้นทุน

1.1.4 การคัดแยกประเภทของขยะทุกชุมชนมีความเห็นตรงกันว่าประชาชนบางส่วนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการแยกขยะเพื่อลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด เกิดจากการที่รถเก็บขยะมูลฝอยทึบขยะทุกประเภทลงในท้ายรถ จึงไม่เห็นประโยชน์ที่ต้องมาคัดแยกขยะจากบ้านเรือนเพื่อรออย่างไร ไปรวมกันอยู่ในรถคันเดียว ยังไม่มีการแยกขยะแต่ละประเภทออกจากกัน

1.2 พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ชุมชนหลวงพ่อขาว ชุมชนสายสัมพันธ์ ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ และชุมชนนายเจียก มีความคิดเห็นตรงกันว่ารถเก็บขยะมูลฝอยและเจ้าหน้าที่มีเพียงพอต่อการเก็บขยะในแต่ละครั้ง เนื่องจากสามารถเก็บได้หมด ไม่มีขยะตกค้างภายในชุมชน

1.2.2 ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ กับ ชุมชนนายเจียก มีความคิดเห็นตรงกันว่าควรปรับรูปแบบรถเก็บขยะมูลฝอยให้มีขนาดเหมาะสมกับพื้นที่ลักษณะต่าง ๆ เช่น ครอบ ซอย และให้นำเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อเพิ่มความทันสมัยและช่วยลดแรงงานของเจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย ซึ่งจะทำให้เก็บขยะมูลฝอยในแต่ละครั้งได้เพิ่มขึ้น

1.3 การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย สรุปได้ว่าทุกชุมชนมีความเห็นตรงกันว่าการจัดเก็บขยะมูลฝอยในช่วงเวลากลางคืนมีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนไม่เดินทางไปไหน จึงทำให้ไม่กีดขวางการจราจรและทำให้เก็บขยะได้มากขึ้น

1.4 ภาชนะรองรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ สรุปได้ว่าเป็นปัญหาที่ตรงกันทุกชุมชน ว่าภาชนะรองรับมูลฝอยมีไม่เพียงพออย่างได้เพิ่มขึ้น และทดแทนส่วนที่ชำรุดเสียหาย

1.5 ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย สรุปได้ว่ารถเก็บขยะมูลฝอยและเจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย จัดเก็บขยะได้สะอาดเรียบร้อยไม่มีขยะตกค้างหรือมีความสกปรกตรงจุดที่มีการวางขยะทิ้งไว้ และมีคนมาทำความสะอาดให้อีกรอบหลังมีการจัดเก็บขยะเรียบร้อยแล้ว

2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการข้อมูลฟอยเบตบາงຫຸນເທິຍນ້ອນແນະໃນการຈัดการข้อมูลฟอย

2.1 ชุมชนหลวงพ่อขาว เน้นความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ เพราะในขณะส่วนใหญ่มีสิ่งของที่เป็นอันตรายอยู่มาก ควรจัดระบบป้องกันอันตรายจากพิษภัยขยะให้กับเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะ

2.2 ชุมชนคลองพิพาลงกรณ์ คิดว่าปัญหาที่ควรปรับปรุงเป็นด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ที่ควรลดการใช้แรงคนในการจัดเก็บ เพราะคนจะเกิดความเหนื่อยล้าจนไม่อยากเก็บขยะเพิ่มขึ้น จึงควรนำเทคโนโลยีมาใช้ก็จะทำให้จัดเก็บขยะได้มากขึ้น

2.3 ชุมชนสายสัมพันธ์ ให้ความเห็นว่าการจัดเก็บข้อมูลฟอยของเบตบາงຫຸນເທິຍນັ້ນไม่มีปัญหาเพราะสามารถเข้าเก็บขยะได้ตรงเวลา โดยเก็บได้หมดภายในคราวเดียวกันไม่มีขยะตกค้าง และยังมีอาสาสมัครชักลากมูลฟอยในชุมชนที่ช่วยดูแลร่วบรวมขยะในแต่ละบ้านไปยังจุดพักรวม

2.4 ชุมชนนายเจียก พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ มี 3 ประการ ได้แก่ 1) ประชาชนไม่ทึ่งขยะให้ถูกต้องตามประเภทขยะ 2) จำนวนถังขยะรองรับมูลฟอยไม่เพียงพอ 3) เวลาที่เข้าจัดเก็บขยะมีน้อยเกินไป

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการข้อมูลฟอย

3.1 ชุมชนหลวงพ่อขาว ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยในการทำงานเนื่องจากขยะส่วนใหญ่มีอันตราย ควรมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับเจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูลฟอย

3.2 ชุมชนคลองพิพาลงกรณ์ ให้ข้อเสนอแนะว่าขยะที่พบในชุมชนยังมีปริมาณมาก แต่จากการสังเกตในขณะสามารถแยกประเภทออกมากเพื่อขายเป็นรายได้ของบ้านได้ แต่ในชุมชนยังขาดศูนย์รวมหรือส่วนกลางที่จะรับขยะเหล่านี้ไว้เพื่อไปจำหน่าย

3.3 ชุมชนสายสัมพันธ์ ให้ข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะมูลฟอย เช่น การจัดตั้งศูนย์จัดการข้อมูลฟอยส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน และปลูกฝังเยาวชนให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการข้อมูลฟอย จัดอบรมเพิ่มความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับบริหารจัดการขยะในชุมชน

3.4 ชุมชนนายเจียก ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดถังขยะให้มีเพียงพอ กับปริมาณขยะในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ควรคัดแยกขยะให้เป็นระบบและจัดการไม่ให้เกิดกลิ่นเหม็นของขยะหลังจากจัดเก็บ

จากบทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เรื่องแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลฟอยของสำนักงานเขตบາงຫຸນເທິຍນ พบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของจำนวนถังขยะรองรับมูลฟอยที่จัดไว้ประจำจุดทึ่งขยะยังมีไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น เนื่องจากเขตบາงຫຸນເທິຍนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีความหลากหลายของประชากรจากการที่อยู่ในเขตหน้าค่าติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร

สำหรับช่วงเวลาในการจัดเก็บขยะตอนกลางคืนมีความเหมาะสมช่วยลดปัญหาการจราจรได้เป็นอย่างดี ในส่วนของภาคประชาชนมีความเห็นสอดคล้องในเรื่องของการร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อลดปริมาณตั้งแต่แหล่งกำเนิด ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการประชาชนมีการจัดเก็บขยะได้เรียบร้อยไม่มีขยะตกค้าง และมีการทำความสะอาดหลังมีการจัดเก็บขยะมูลฝอยเรียบร้อยแล้วทุกรถ



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน กรุงเทพมหานคร
- เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในพื้นที่เขตบางบูนเทียน

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยใช้ภาคแนวคิด ทฤษฎี แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติราชการ สำนักงานเขตบางบูนเทียน และนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มหาวิเคราะห์การบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน ในส่วนของการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในพื้นที่เขตบางบูนเทียน ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางบูนเทียน จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ควบคุม กำกับดูแลด้านการเก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางบูนเทียน กลุ่มที่ 2 ประชาชนชุมชนพื้นที่เขตบางบูนเทียน จำนวน 4 คน เพื่อเป็นตัวแทนประชาชนที่พักอาศัยในพื้นที่เขต ซึ่งประชาชนชุมชนทำหน้าที่พัฒนาชุมชนทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงสามารถให้ข้อมูลในฐานะตัวแทนผู้รับบริการที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการจัดเก็บขยะในพื้นที่ จากการดำเนินการวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูนเทียน กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตบางบูนเทียน เป็น 1 ใน 50 เขต ขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 - 2575) และแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปีงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติราชการ ซึ่งการดำเนินงานด้านขยะมูลฝอยถูกบรรจุอยู่ในแผนต่าง ๆ ที่กรุงเทพมหานครกำหนด

สำนักงานเขตบางขุนเทียน จึงนำเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นแผนปฏิบัติราชการสำนักงานเขต
บางขุนเทียน สำหรับการจัดการข้อมูลฟอยในพื้นที่เขต มีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) การลดและคัดแยกข้อมูลฟอย เป็นการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรับรองค์
ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีการลดปริมาณข้อมูลฟอยจากแหล่งกำเนิด

2) การรวบรวมและขนส่ง เป็นการบริหารจัดการเส้นทางการจัดเก็บข้อมูลฟอย โดยการนำ
กรอบอัตรากำลัง จำนวนยานพาหนะ และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ Geographic Information
System : GIS มาใช้ในการวิเคราะห์กำหนดเส้นทางเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดเก็บขยะ
มูลฟอยในพื้นที่เขตบางขุนเทียน

3) การกำจัดข้อมูลฟอย เป็นการนำส่งข้อมูลฟอยของพื้นที่เขตบางขุนเทียน ไปยังสถานี ขน
ถ่ายมูลฟอยหนองแขม เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำจัดข้อมูลฟอยของกรุงเทพมหานครต่อไป

จากการศึกษาพบว่าการจัดโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อรับรองค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีการ
คัดแยกข้อมูลฟอยยังเป็นการสร้างการรับรู้แต่ยังไม่เกิดผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควรแก่ประชาชน

2. การศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ ข้อมูลฟอยภายในพื้นที่เขตบางขุนเทียน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ถึงการจัดการขยะของสำนักงานเขตบางขุนเทียน พบว่า
มีปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้

2.1 ภาคประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการคัดแยกข้อมูลฟอยจาก
แหล่งกำเนิด เนื่องจากยังมีความสงสัยในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลฟอยของสำนักงานเขตบางขุนเทียน
ที่ยังไม่มีภาพของการจัดเก็บขยะแบบคัดแยกประเภทมูลฟอยอย่างชัดเจน จึงไม่เห็นถึงประโยชน์ที่ต้อง²
คัดแยกประเภทจากครัวเรือน

2.2 ถังขยะรองรับมูลฟอย มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน เนื่องจากต้องรอรับ
การจัดสรรจากส่วนกลางคือสำนักสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดซื้อในภาพรวมตามระเบียบของทางราชการ

2.3 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อกำนัลรองรับมูลฟอยในรูปแบบต่าง ๆ
ความชอบให้สำนักงานเขตเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วเพียงพอต่อการรองรับปริมาณขยะ
มูลฟอยในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขต

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การส่งเสริมการคัดแยกข้อมูลฟอยจากแหล่งกำเนิด ต้องสร้างให้ประชาชนเห็น
กระบวนการคัดแยกข้อมูลฟอยในขั้นตอนของการจัดเก็บขยะอย่างชัดเจน

1.2 การรณรงค์ส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ โดยเฉพาะในเยาวชนที่ต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อภัณฑ์รองรับมูลฝอยในรูปแบบต่าง ๆ ความอบอุ่นให้สำนักงานเขตเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วเพียงพอต่อการรองรับปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงกระบวนการสร้างความรับรู้ของประชาชนในขั้นตอนการคัดแยกมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐ เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกประเภทมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดเพราะยังไม่เห็นภาพของการแยกประเภทยะในขั้นตอนการจัดเก็บของหน่วยงาน



บรรณาธิการ

กรมควบคุมมลพิษ. (2547). การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร. กรุงเทพมหานคร:

กรมควบคุมมลพิษ.

กรมควบคุมมลพิษ. (2548). แนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้น การลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ.

กรมควบคุมมลพิษ. (2553). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย 2553. กรุงเทพมหานคร:
กรมควบคุมมลพิษ.

กองส่งเสริมและเผยแพร่. (2556). ความรู้สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: หจก.อรุณการพิมพ์.

กองอนามัย. (2550). ความหมายของขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร: กองอนามัย.

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติฯ. (2556). การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการ
สาธารณูปโภคยองค์การบริหารส่วนตำบล (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

จาตุรัตน์ เมืองไทย. (2561). การนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ไปปฏิบัติ
ศึกษาดูพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอเนินนาม อำเภอเนินนาม จังหวัดชัยนาท. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัชฎา รัตนวิบูลย์. (2543). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในชุมชนเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ณัฐนันท์ เชียงพูกย์ เพ็ญแข ธรรมเสนานุภาพ. (2558). กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนบ้านโโคกม่วง ตำบลโโคกม่วง อำเภอโนนสัน
จังหวัดหนองบัวลำภู. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐรดี คงดั่น. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตมีนบุรี
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธารศ ศรีสกิต. (2553). วิศวกรรมการจัดการขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นันทวัฒน์ บรรนานันท์. (2547). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณูปโภค (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: วิญญาณ.

ปราสาน ตั้งสิกบุตร. (2542). รวมบทความทางวิชาการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บรีดา แย้มเจริญวงศ์. (2531). การจัดการขยะมูลฝอย. ขอนแก่น: ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภิบาลและสิ่งแวดล้อม คณะสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. (2557, เมษายน). ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ.

[เว็บล็อก].เข้าถึงได้จาก http://library.senate.go.th/e-library/web/main_document.jsp?DocID=7449113&DocIDOPDC=

ราชบันฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบันฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์ จำกัด.

วรรณชนี กองจันทร์ดี. (2555). การจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสด ศึกษากรณีตลาดสดบางกะปิและตลาดน้ำไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม), คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สุนีย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม. (2553). การบริหารจัดการขยะและเทกโนโลยีที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา อบต. ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี (รายงานผลการวิจัย).

กรุงเทพมหานคร: สุนีย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม.

สวัสดิ์ โนนสูง. (2543). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: ไอเดียนสโตร์.

สำนักเลขานุการสภาพัฒนraynor. (2559). ประเทศไทยกับยุทธศาสตร์ 20 ปี (2560 – 2579).

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนraynor.

สำนักงานเขตบางขุนเทียน. (2561). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตบางขุนเทียน.

สำนักงานเขตบางขุนเทียน. (2562). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตบางขุนเทียน.

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2533). แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับชุมชน เมืองหลักและเมืองศูนย์กลางความเจริญ ในภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8. (2553). การจัดการขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสิ่งแวดล้อม.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2552). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563).

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2556). แนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร
ตามกรอบค้านสาธารณะสุข และกรอบค้านสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์
และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2556). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 – 2575).

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2560). แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. 2560.

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2561). แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. 2561.

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2562). แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. 2562.

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2563). แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. 2563.

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สำนักสิ่งแวดล้อม. (2556). แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: สำนักสิ่งแวดล้อม.

สำนักสิ่งแวดล้อม. (2558). คู่มือแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: สำนักสิ่งแวดล้อม.

สำนักสิ่งแวดล้อม. (2561). การจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:

สำนักสิ่งแวดล้อม.

สุธีดา ตุลยะเสถียร, โภศด วงศ์สวารค์ และสกิต วงศ์สวารค์. (2544). นลพิมสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร:

บริษัท รวมสาส์น.

สุนีย์ มัลลิกามาลัย. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพิทักษ์รักษาทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรทัย กึกผล. (2547). การเมืองและการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมดาเพลส จำกัด.
- อาณัติ ตีปันตา. (2553). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขั้นตอนฝ่ายบัญชี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ วงศ์บัณฑิต. (2550). กฎหมายสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: วิญญาณ.
- อุดมศักดิ์ สนธิพงษ์. (2554). กฎหมายสิ่งแวดล้อมว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม ความรับผิดทางแพ่ง การชดเชยเยียวยา และการระงับข้อพิพาท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.





แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารจัดการข้อมูลฝ่ายของสำนักงานเขตบางบุนเทียน

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลฝ่ายของสำนักงานเขตบางบุนเทียน ท่านเป็นบุคคลที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กรุณาตอบตามเป็นจริง และตอบให้ครบถูกชื่อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการจัดการข้อมูลฝ่ายของพื้นที่เขตบางบุนเทียน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นางรัชกร วัฒนพันธ์

บัญชีติวิทยาลัย สาขาวรัญประศาสนศาสตร

มหาวิทยาลัยสยาม



สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย
การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตบางบูรพาทีียน
กลุ่มตัวอย่าง ข้าราชการสำนักงานเขตบางบูรพาทีียน

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ – สกุล.....
 ตำแหน่ง.....
 ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการขยะพื้นที่เขตบางบูรพาทีียน

1. ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยเขตบางบูรพาทีียน

1.1. การคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง

.....

1.2. พาหนะและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมูลฝอย

.....

1.3. การจัดเก็บขยะและช่วงเวลาของการเก็บขยะมูลฝอย

.....

1.4. ภาคันะรองรับมูลฝอยที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

.....
.....
.....
.....
.....

1.5. ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าปัจจุบันและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเบตบังขุนเทียน

2.1. ด้านอัตรากำลังบุคลากรในการจัดการขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....

2.2. ด้านงบประมาณของการจัดการขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....

2.3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณ

รัชกร วัฒนพันธ์

ສັນກາຍຜ່ານກຸ່ມຕົວອ່າງເພື່ອກາຣວິຈີຍ
ກາຣບິຫາຮັດກາຣະຍະມູລົມໄອຍຂອງສຳນັກງານເບຕບາງບຸນເທິຍນ
ກຸ່ມຕົວອ່າງ ປະຮານຊຸມເບຕບາງບຸນເທິຍນ

ແບບສັນກາຍຜ່ານປະກອບດ້ວຍ

ຕອນທີ 1 ຂໍອມຸລທີ່ໄປຂອງຜູ້ຕອນແບບສັນກາຍຜ່ານ

- ໜ້ອ – ສັກຄຸດ.....
- ຕຳແໜ່ງ.....
- ປະສບກາຣຜ່ານດ້ານກາຣຈັດກາຣະຍະມູລົມໄອຍ.....
- ສຕານທີ່ສັນກາຍຜ່ານ.....

ຕອນທີ 2 ຂໍອມຸລກາຣຈັດກາຣະພື້ນທີ່ເບຕບາງບຸນເທິຍນ

1. ຄວາມເໝາະສົມໃນກາຣຈັດກາຣະຍະມູລົມໄອຍເບຕບາງບຸນເທິຍນ

1.1. ກາຣຄັດແຢກປະເກທມູລົມໄອຍກ່ອນນຳທຶງ

.....
.....
.....
.....
.....

1.2. ພາහະແລະເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ປົກລົງຕິ່ຫຼາໜ້າທີ່ເກີບຂນມູລົມໄອຍ

.....
.....
.....
.....
.....

1.3. ກາຣຈັດເກີບຂະແລະຊ່ວງເວລາຂອງກາຣເກີບຂະມູລົມໄອຍ

.....
.....
.....
.....
.....

1.4. ภาชนะรองรับน้ำผลไม้ที่จัดไว้ให้บริการประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ

.....
.....
.....
.....
.....

1.5. ความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าปัจจุบันและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยเบตบังขุนเทียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณ

รัชกร วัฒนพันธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ- นามสกุล	นางรัชกร วัฒนพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	23 กุมภาพันธ์ 2519
ที่อยู่ปัจจุบัน	21 ซอยกาญจนากิ่ง 003 ถนนกาญจนากิ่ง แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต ¹ เอกสังคมศึกษา ² สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ที่ทำงาน	สำนักงานเขตบางบูรพา

ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต

